Наше Слово

РІК LXVII № 12 (3371) ВАРШАВА, 20 БЕРЕЗНЯ 2022 РОКУ
ЦІНА – зл. 5 zł (VAT = 8%) – CENA NUMER INDEKSU 366609

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК TYGODNIK UKRAINSKI UKRAINIAN WEEKLY
Інтернет-версія газети www.nasze-slowo.pl ISSN 0027-8254

«Путін засудив нас до смертної кари. Він захоче виконати цей вирок»

«Ми знаходимося на вулиці Бетховена у Варшаві. Тут розташована будівля, де живуть російські дипломати, чиновники путінського режиму. Ми не дамо їм провести цю неділю спокійно», – заохочували мітингувальників організатори варшавського протесту, який відбувся 13 березня.

Перед входом до комплексу зібралося кілька сотень людей: українців, поляків, білорусів. Більшість із них тримали українські прапори та плакати.

Голова Об'єднання українців у Польщі Мирослав Скірка пригадав усіх нацистів, які у 1946 році на Нюрнберзькому процесі були засуджені до смертної кари. Очільник організації наголосив, що те ж саме буде і з винуватцями злочинів в Україні. Окрім Путіна, Мирослав Скірка згадав про міністра оборони Сергєя Шойгу, міністра закордонних справ Сергєя Лаврова, а також про теперішніх російських дипломатів у Варшаві.

«Всі будете висіти, ску*******! А Путін буде гнити у бункері», – кричав у мікрофон Мирослав Скірка.

Варто зазначити, що Варшава хоче повернути незаконно зайняту Росією нерухомість у столиці. Місто звернулося до суду щодо відкриття виконавчого провадження у справі цієї будівлі. Як повідомив на початку березня мер Рафал Тшасковський, у будинку облаштують помешкання для українських сімей із дітьми.

Натомість присутня на протесті голова фонду «Наш вибір» Мирослава Керик закликала вжити рішучих заходів для заборони в'їзду вантажівок білоруських та російських компаній з території Польщі до Білорусі:

«Треба зробити все, щоб білоруський та російський режими не отримували жодної допомоги. Білоруси теж мають діяти. Бо коли Україна переможе, то переможе теж демократична Білорусь».

На жаль, попри війну та санкції через Польщу весь час їдуть вантажівки, що возять товари з Європи до Білорусі та Росії. Тож активісти з Варшави 12 березня заблокували рух транспорту на польсько-білоруському кордоні на пункті пропуску Кукурики-Козловичі (Kukuryki-Kozłowiczy).

«Наша мета – аби фури з Європи не могли перетнути цей кордон і не поїхали на розвантаження в Росію», – повідомила у перший день протестів на своїй фейсбук-сторінці Наталя Панченко з організації «Євромайдан-Варшава». Українка зазначила, що була шокована тим, скільки вантажівок приїхало на кордон.

«Ми перевірили кілька логістичних систем, і вони підтверджують, що розвантаження машин має відбуватися в РФ. Це скандал, тому що, з одного боку, всі говорять про те, що діють санкції, а з іншого боку – ми бачимо, як виглядає реальність», – зазначила Наталя Панченко.

Першого дня після протестів в пункті пропуску Кукурики-Козловичі утворилася 22-кілометрова черга транспорту.

«Кордон заблокований. Через нього пропускають лише вантажівки на польських номерах», – сказав нам на місці один із поліцейських.

Справу прокоментував речник польського уряду Пйотр Мюллер. На прес-конференції 12 березня він заявив, що прем'єр-міністр Матеуш Моравецький вже пропонував обмежити рух російських та білоруських фур країнами Євросоюзу. Однак ЄС не пішов на такий крок.

«Моравецький багато разів закликав до цього. Проте через відсутність єдиної позиції на рівні ЄС ми шукаємо інші шляхи та лазівки у законодавстві, щоб обмежити цю діяльність», – сказав Пйотр Мюллер.

Посадовець зазначив, що у цій ситуації необхідне спільне рішення різних країн регіону. У протилежному випадку рух вантажівок може відбуватися через інші держави – наприклад, через Литву.

Активісти протестували на польсько-білоруському кордоні і 13 березня. Цього дня вже відбулися «розмови» з водіями. Один із них навіть хотів наїхати на людей, але поліція його зупинила. За 13 березня черга вантажних машин на російських та білоруських номерах на пункті пропуску Кукурики-Козловичі зросла до 30 кілометрів. Цього дня мала відбутися також блокада фур на пункті пропуску Бобровники-Бєрестовиця (Bobrowniki-Bierestowica), проте поліцейські заборонили проводити там протести. Акція у Кукуриках продовжилася 14 березня. На жаль, після полудня поліцейські оточили активістів і дозволили вантажівкам проїхати через польсько-білоруський кордон.

***

У Варшаві протести проходили також 10 березня біля МЗС Польщі та 11 березня – біля посольства Німеччини.

Павло ЛОЗА
Фото автора статті
та з архіву Євромайдан-Варшава

eprasa.pl a9b9187e0f

ПОГЛЯДИ

Чому потрібний голос Православної Церкви у Польщі у справі агресії Росії проти України?

ГРИГОРІЙ КУПРІЯНОВИЧ
(коментар зі сторінки у фейсбуці):

Минуло більше тижня від початку агресії Росії проти України. З наказу президента Російської Федерації Владіміра Путіна гинуть тисячі людей, зруйновані міста, будинки, лікарні, школи, церкви. Як вірний Православної Церкви, я відчуваю великий біль і роздертя, бо за цей час не пролунав виразний голос Православної Церкви у Польщі, її глави Православної та Архієрейського Собору. Я вдячний ієрархам нашої Церкви, які взяли слово і назвали зло злом. Я вдячний усім духовним особам і вірним, які допомагають людям, котрі опинилися під бомбами, і тим, хто шукає порятунку у Польщі. Я вважаю, що масштаби зла, яке відбувається в Україні, потребують голосу повноти нашої Церкви: її Глави та Архієрейського Собору, а також усіх нас – вірних, бо ми разом творимо Церкву.

Я вважаю, що ми, вірні Православної Церкви в Польщі, маємо право очікувати від наших ієрархів соборового голосу нашої Церкви на тему збройної агресії Росії проти України. В Євангеліє від св. ап. Матвія читаємо: «Ваше ж слово хай буде: так-так, ні-ні. А що більше над це, то те від лукавого» (Мт 5, 37). Настав час називати зло – злом, агресію – агресією, а злочинця – злочинцем.

На мою думку, вже недостатньо загальних закликів молитися за мир в Україні та світі, за які я також хотів би висловити свою вдячність. Молитва до Бога сьогодні нам вкрай необхідна, нашим обов'язком як православних християн є благати Бога за мир, зупинення страждання і смертей невинних людей, які скоює агресор. Завдання Церкви, це також свідчити про Правду та оцінювати морально реальність, яка нас оточує.

Час випробування настав сьогодні й для Православної Церкви в Польщі. Великим викликом для Церкви є дати однозначну моральну оцінку того, що відбувається у світі. Неготовність Церкви до такої оцінки, коли навколишній світ здатний це зробити, підриває її авторитет в очах світу та вірних до оголошення Доброї Новини про Воскреслого Христа та Його Божественне Вчення.

Надзвичайно важливим аргументом на користь того, щоб говорити від імені повноти Православної Церкви в Польщі є той факт, що президент Російської Федерації Владімір Путін, виправдовуючи агресію Росії проти України, використовує аргумент «захисту православія». У своїй розповіді він часто посилається на православ'я фальшиво, роблячи з себе «захисника Православної Церкви». У цьому контексті відсутність голосу Російської православної церкви щодо заперечення агресивних військових дій Росії на чолі з президентом Путіним, сприймається як зовнішнім світом, так і віруючими Церкви, як дозвіл на використання такого наративу та таке інструментальне використання православ'я для виправдання збройної агресії та загибелі людей. На жаль, Російська православна церква та її настоятель Московський патріарх Кирилл не можуть морально оцінити агресивні дії держави, в якій вона діє, та її президента, який публічно заявляє про свою вірність цій Церкві. Тим більш необхідним є голос Православної Церкви в Польщі, який дає моральну оцінку подіям, свідками яких ми є, коли православні вбивають православних, коли російські бомби падають на Київ, звідки православна віра також прийшла на російську землю.

Минулої п'ятниці (25 лютого - ред) – як вірний Православній Церкві в Польщі – я написав листа до Його Високопреосвященнішого Сави, Митрополита Варшавського і всієї Польщі, голови св. Священного Архієрейського Собору Польської Автокефальної Православної Церкви зі скромним проханням до Собору єпископів Православної Церкви в Польщі взяти слово у справі збройної агресії Росії проти України, дати моральну оцінку діям Російської Федерації та її президента Владіміра Путіна. У цьому листі я представив аргументи, більшість з яких наведені вище. Вчора (6 березня – ред.) я отримав лаконічну відповідь, з якої дізнався, що «22 березня ц.р. буде Архієрейський Собор, який прийме становище у цьому питанні. Війна – це зло, і ми її засуджуємо, без різниці звідки вона прийшла». Я вдячний главі моєї Церкви за слова, що засуджують війну, але вважаю, що драматизм ситуації, тисячі жертв вимагають сильного голосу повноти нашої Церкви тепер, коли сили зла перетинають кордони. Тому треба називати зло – злом, агресію – агресією, а злочин – злочином...

Я вважаю, що в цій драматичній ситуації ми повинні – як діти Православної Церкви в Польщі – всіма силами допомагати і підтримувати жертв війни, називати зло – злом і звертатися до Собору єпископів нашої Церкви про якнайшвидшу моральну оцінку цього, що відбувається з нашими братами і сестрами в Україні, засудження агресії Росії проти України та інструментальне використання православ'я президентом Росії Владіміром Путіном. ■

Збережена стилістика автора

ZAMKNIJCIE NIEBO NAD UKRAINĄ!

Szanowny Pan
Mateusz Morawiecki
Prezes Rady Ministrów RP

Szanowny Panie Premierze,

Od 24 lutego 2022 roku rosyjska wojna z Ukrainą przybrała formę otwartej agresji militarnej na niespotykaną skalę. Raszystowska ideologia Putina spowodowała zniszczenia ukraińskich miast, wypędziła z domów już prawie 2 mln ludzi. Tylko do Polski dotarło ponad 1 mln uciekinierów, którzy jeszcze dwa tygodnie temu chcieli żyć w wolnym europejskim kraju. Hordy rosyjskich żołnierzy dopuszczają się zbrodni ludobójstwa na ukraińskich cywilach. Giną dorośli i dzieci. Rosjanie bombardują rakietami i bombami lotniczymi obiekty cywilne, budynki mieszkalne. Artyleria i czołgi obracają w ruiny to co naród ukraiński budował przez stulecia. Na naszych oczach putinowski reżim realizuje ludobójstwo czterdziestopięciomilionowego narodu.

Działania rosyjskiego agresora stanowią także wielkie zagrożenie dla całego świata. Ich celem są siłownie jądrowe. W przypadku ich uszkodzenia lub zniszczenia, grozi nam wszystkim katastrofa nuklearna na niewyobrażalną skalę. Rosyjscy satrapi terroryzują cały świat bronią jądrową. Realizują scenariusze, które nie przychodziły do głowy nikomu kto miał chociaż trochę zdrowego rozsądku.

Ale Naród Ukraiński broni się. Także dzięki ogromnemu wsparciu Polski. Zbrojne Siły Ukrainy i Obrona Terytorialna otrzymały wsparcie w postaci broni, amunicji i innego wyposażenia. Ich matki i córki otrzymują schronienie i pomoc u swojego zaufanego sąsiada – w Polsce. Jesteśmy za to niezwykle wdzięczni.

Niezwykły opór Narodu Ukraińskiego, jego Sił zbrojnych obnażył słabość Rosji. Jej armia jest zdemoralizowana i słaba. Po 13 dniach agresji nie jest w stanie zająć żadnych kluczowych miast. Może je ostrzeliwać i mordować mieszkańców, ale nie może ich pokonać. Tej hordy bandytów nie można się bać. Trzeba z nią stanowczo i zdecydowanie walczyć. I zwyciężać!

Panie Premierze,

Rząd Rzeczypospolitej Polskie podejmował niezwykle odważne i zdecydowane kroki w celu nałożenia wszystkich możliwych sankcji na rosyjskich najeźdźców. Mobilizował opinię światową do jednoznacznych działań, a nie tylko do wyrażania niezadowolenia. Dziękujemy za tą odwagę i stanowczość.

Dzisiaj wzywamy Szanownego Pana Premiera oraz cały Rząd RP do odwagi na forum międzynarodowym i przekonania sojuszników do podjęcia odważnej decyzji – Zamknięcia Nieba nad Ukrainą.

Tylko to uchroni ukraińskie miasta i wsie od ataków bombowych i rakietowych. Tylko zwycięstwo Ukrainy w tej wojnie uchroni Polskę i polskie niebo od śmiercionośnych rakiet i samolotów raszystów Putina.

W imię ocalenia niewinnych ludzi, w imię pokoju w Ukrainie i Polsce, krzyczymy razem z całą Ukrainą – ZAMKNIJCIE NIEBO NAD UKRAINĄ! Bądźcie odważni jak ukraińscy żołnierze, a zwycięstwo będzie naszym wspólnym dziełem.

Mirosław Skórka,
Prezes Związku Ukraińców w Polsce

Петиція доступна до підписання на petycjeonline.com

Варшава, 6 березня 2022 року

Звернення до уряду Китайської Народної Республіки

Від 24 лютого 2022 року Україна героїчно протистоїть новій хвилі російської агресії, яка не лише порушила територіальну цілісність незалежної держави – однієї із засновниць ООН, але й спричинила руйнацію багатьох міст і смерть тисяч дітей, жінок та чоловіків. Ця агресія порушила світовий порядок, поставивши весь світ над прірвою ядерної війни. Тому світ мусить вжити рішучих заходів, аби зупинити божевільного Путіна та його злочинний режим. Якщо цього не зробити, уся система міждержавних відносин, збудована на основі міжнародних умов та зобов'язань, упаде. Сьогодні ми переконані, що воююча Україна стала на бій не на життя, а на смерть із диявольською імперією зла, втіленою у путінській Росії.

Російський путінізм – це така ж сама злочинна ідеологія, як і гітлерівський нацизм чи японський мілітаризм. І його так само судитимуть міжнародні кримінальні трибунали. Ці злочини ніколи не матимуть строку давності, а кожен виконавець із цього режиму заплатить за це справедливу ціну.

Путін розпочав цю війну за згодою Китаю. Новий етап війни почався, відповідно до російсько-китайських домовленостей, після Олімпіади в Пекіні. Але цієї агресії та невинних жертв, хвилі біженців у Польщі та решті Європи не було би, якби Китай не дозволив цьому статися. А зараз він мовчить. Мовчання означає згоду. Вашу згоду на смерть наших бабусь, дідусів, матерів, батьків, сестер, братів. На смерть наших дітей. Ваша згода означає, що ви стаєте співучасниками цих злочинів. За рахунок трагедії України Китай хоче збудувати новий баланс сил та використати його для економічної вигоди. Ми з цим не погоджуємося!

Тому ми вимагаємо, аби влада Китайської Народної Республіки засудила агресію, використала усі свої можливості та зупинила Росію. Ми закликаємо усіх громадян вільного світу тиснути на Китай та змусити його зупинити Путіна.

Ми також заявляємо, що, якщо Китай продовжуватиме підтримувати російську агресію, ми закликатимемо людей по всьому світу бойкотувати всі продукти, які походять із Китайської Народної Республіки. Ми не дозволимо, аби китайська політика реалізовувала свої цілі ціною української трагедії.

Ми можемо перемогти спільно – або програємо кожен окремо. В ім'я справедливого світу ми закликаємо владу Китайської Народної Республіки до рішучих дій.

Ми не дозволимо вам сховатися за Китайською стіною власного егоїзму та робити вигляд, що ця справа вас не стосується.

Мирослав Скірка,
голова
Об'єднання українців у Польщі

eprasa.pl a9b9187e0f

ГРОМАДСЬКІ ВІСТІ

Духовна підтримка від «Журавлів» для України

Фото – скріншот з відео

Члени українського чоловічого хору «Журавлі», що проживають у Варшаві, записали та опублікували на своїй фейсбук-сторінці і ютуб-каналі кількахвилинне відео. На ньому хористи висловлюють підтримку для України. У ролику можна почути твори «Ой у лузі червона калина» та «Засяло сонце золоте» у виконанні репрезентаційного колективу ОУП. Пісні супроводжуються кадрами російської агресії в українських містах.

«Це дуже важкий час для наших братів і сестер – тих, хто залишився і воює, і тих, хто, кинувши все, тікає цілими сім'ями в сусідні країни. Багатьох із нас охоплює почуття гніву і жалю, що ми так мало можемо зробити. Окрім регулярної допомоги, ми також хотіли підтримати всіх тих, хто бореться, перебуває в притулках, евакуюється та загалом страждає – як фізично, так і психічно. Ми з вами! Слава Україні!», – ідеться на фейсбук-сторінці хору.

Відео, записане «Журавлями», показав у ефірі, зокрема, ґданський відділ Польського громадського телебачення TVP Gdańsk. У передачі «Добрий день, це Ґданськ» виступив один із співаків та член Ради хору Лука Рейт. Він зазначив, що багато українців у Польщі відчуває «безсилля», бо, окрім підтримки піснею, словами, гуманітарною поміччю, вони фізично не можуть допомогти Україні захищатися від ворога. Рейт нагадав також про солідарність поляків та українців під час війни з більшовиками у минулому столітті.

«У мене таке враження, що наша частина Європи подорожує у часі. Постійно доводиться мати справу з однією і тією ж ситуацією, і ми не розуміємо, що відбувається», – сказав Лукаш Рейт.

Він додав, що сто років тому єдиним союзником Польщі, яка боролася з більшовиками, була українська армія.

«Минуло сто років, а українці знов воюють проти росіян наодинці. Питання в тому, коли полякам доведеться знову битися з РФ – аби тільки не самим, якщо Україна впаде», – сказав Лукаш Рейт. Він також пояснив, що члени хору – це переважно представники української меншини. На питання ведучих про те, як він оцінює підтримку України з боку Польщі, член Ради хору «Журавлі» заявив, що рівень цієї допомоги «здивував» навіть членів нашої громади, які живуть тут поколіннями. У контексті війни, яку редактори програми прирівняли до бою Давида з Голіафом, українець висловився так: «Наразі Давиду потрібен камінь, яким він зможе точно перемогти цього Голіафа».

Співпраця з onet.pl та поради волонтерів

У зв'язку з війною в Україні багато польських видань, передусім інформаційних порталів, зробили на своїх сайтах україномовні розділи. Серед них – портал onet.pl, який публікує статті, присвячені українцям. Саме з цим порталом розпочав співпрацю наш тижневик. У розділі «ONET Україна» ви можете прочитати статті також редакторів нашого видання.

Від моменту повномасштабного російського вторгнення в Україну до редакції та окремих працівників почали звертатися люди з питаннями про те, як можна приєднатися до допомоги. Надходили також повідомлення з порадами, які просили оприлюднити волонтери. Одна з них порекомендувала: якщо ви везете якісь необхідні речі, не розповсюджуйте інформацію про те, куди саме вони прямують, яким транспортом та маршрутом. Натомість із міста Битів (Поморське воєводство) надійшли рекомендації щодо допомоги військовим (з урахуванням досвіду та побажань бійців):

1. Консервовані продукти (przetwory) – це плюс, але скляні банки – це мінус.

2. Тушонка, рибні консерви, паштети – добре, але бажано такі, щоб швидше відкрити, адже спеціального ножа та ключа може й не бути під руками. Не купуйте дорогі шпроти, краще іншу рибу – дешевшу, але більшу за кількістю.

3. Зубні пасти, шампуні, гелі, піну для гоління намагайтеся не купувати у великих об'ємах, бо це індивідуальні засоби. Краще брати більше малих упаковок.

4. Не купуйте горох, пшеницю, ячмінну крупу. Вони дуже довго варяться, на це немає часу. Гречка, рис, вівсянка робляться удвічі швидше. Не витрачайте на це грошей.

5. Швидкорозчинні супи (zupki chińskie) і вівсянка дуже корисні, адже їх можна швидко приготувати.

6. Не купуйте каву в зернах та мелену. Кавоварок там немає. Кава має бути розчинна, може бути також чай у пакетиках, капучино 3 в 1.

6. Потрібні сигарети та запальнички з кнопкою (хлопці кажуть, що такі надійніші).

7. Просять шоколад у батончиках. Їх зручно класти у кишеню.

8. Просять енергетики.

9. Просять цукерки, які можна смоктати.

10. Не купуйте печиво, упаковане в пластикові коробки. Вони займають багато місця, а їх мало. Краще в пакетах.

11. Беручи ліки, кажіть фармацевтам, що це для військових, щоби вони відразу помістили їх в одну упаковку: вата, бинт, шприци (розмір 1, 2, 5, 10), жарознижувальні та знеболювальні препарати, гемостатичні бинти.

«Ми щиро вдячні усім, хто цікавиться та допомагає бійцям і не тільки», – завершила волонтерка.

Таку інформацію від читачів ми будемо також публікувати у тижневику, а ще – писатимемо про збір допомоги у регіонах.

Спецзакон для українців, які прибули до Польщі

Фото Павла Лози

Рада Міністрів Польщі ухвалила проєкт Закону про допомогу громадянам України. Він регулює питання, пов'язані з легалізацією перебування у Польщі. Відповідно до цих пропозицій, перебування українців, які приїхали сюди після повномасштабного російського вторгнення і заявили про намір залишитися у Польщі, буде легальним упродовж 18 місяців, починаючи від 24 лютого. Документ також унормовує продовження легалізації перебування для тих людей, які вже були у Польщі перед початком широкомасштабної агресії.

Громадяни України зможуть отримати ідентифікаційний номер PESEL

Закон надає їм право працювати без дозволу на роботу за умови, що їхнє перебування в Польщі є законним. Роботодавець повинен повідомити про це у Службу зайнятості протягом семи днів із дня працевлаштування, він зможе це зробити через інтернет. Громадяни України також матимуть можливість зареєструватися як безробітні та отримувати допомогу з Фонду праці.

Крім цього, українці матимуть право на деякі види соціальної підтримки та допомогу з оплатою, наприклад, дитячого садка чи доглядальниці. Заяву на отримання пільг потрібно подати протягом шести місяців після в'їзду в Польщу.

Також ці люди зможуть отримати доступ до державних систем: охорони здоров'я та освітньої. Законопроєкт передбачає, що українські учні та студенти матимуть можливість продовжувати навчання у польських школах та університетах. Українські вчителі зможуть працювати у польських освітніх установах, однак вимогою є достатнє знання мови. Нагадаємо також, що українські біженці тепер матимуть право до трьох років жити та працювати у Європейському Союзі.

Український фестиваль Docudays UA в еміграції

Docudays – це міжнародний фестиваль документальних фільмів про права людини, найбільший такий в Україні. Цього року він мав розпочатися 25 березня в Києві. Через напад Росії та війну це стало неможливим. Організатори Краківського кінофестивалю вирішили провести частину українських показів у своєму місті. Про це повідомляють на сайті події. «Вже з перших хвилин вторгнення російських військ в Україну ми, повні занепокоєння і хвилювання, зосередили усі думки на наших друзях з-за східного кордону. Роками будовані відносини з організаторами фестивалів, а також кінематографістами, давно вийшли за рамки професійної сфери», – каже Барбара Орліч-Щипула, директорка програмного бюро Краківського кінофестивалю. – Ми дуже швидко виступили з ініціативою запросити фестиваль Docudays до Кракова – в зовсім іншій ролі, аніж зазвичай».

У межах Краківського кінофестивалю наприкінці травня та на початку червня пройдуть покази новітніх українських документальних фільмів з Docudays. Крім того, у міру можливостей туди запрошуватимуть організаторів та авторів конкурсних стрічок, які оцінюватиме міжнародне журі. Нагородження відбудеться під час фінального гала-концерту краківського фестивалю. Фільми будуть розглядатися як національні (українські) прем'єри, що дозволить їм зберегти статус міжнародних прем'єр і забезпечить авторам відкритий шлях для участі в наступних престижних кінофестивалях. «Уже кілька днів ми ведемо емоційні бесіди з організаторами Docudays, які, на жаль, знаходяться в регіонах України, що перебувають під найбільшою загрозою. Всього кілька годин тому ми зітхнули з полегшенням, коли кільком із них вдалося безпечно дістатися до Польщі», – додає Варвара Орлич-Щипула.

«За традицією, програма національного конкурсу оголошується першою. Цього року це сталося за день до повномасштабного вторгнення Росії в Україну», – каже Дар'я Бассель, програмерка і начальниця спеціалізованої частини Docudays. – У своєму тексті, який був опублікований на сайті, я тоді написала: „Ця невелика, але напрочуд потужна програма — це роботи кінематографістів, які бачать реальність багатовимірною, створюючи яскраві зображення, але також заповнені гумором і любов'ю. Їхня творчість наповнює мене вірою не тільки у велике майбутнє нашого документального фільму, але і в майбутнє в цілому". І це все ще так. Я рада, що ці фільми будуть показані глядачам на великому екрані кінотеатру „Київ". Я сподіваюся, що до того часу, коли відбудеться показ, наша країна буде вільною від російських терористів, і ми всі зможемо разом святкувати любов, мужність і свободу. Я дуже вдячна нашим друзям з Краківського кінофестивалю за їхню підтримку».

Весь дохід від продажу квитків на покази українських фільмів передадуть Docudays UA. Краківський кінофестиваль також закликає підтримати кіноіндустрію України. Пожертви можна здійснювати для самого фестивалю Docudays, а також для команди Babylon'13.

Краківський кінофестиваль проходитиме офлайн із 29 травня по 5 червня, а також онлайн – з 3 по 12 червня. Детальна програма і розклад показів будуть доступні на сайті krakowfilmfestival.pl у першій половині травня.

Запрацювала платформа для співпраці евакуйованих з України з поляками

Платформа має назву SosUA.pl. Вона безплатна та проста у використанні. Біженці з України, які шукають житло, після визначення своїх критеріїв автоматично отримають інформацію про відповідні пропозиції. Завдяки цьому сервісу також можна буде зв'язатися з господарями та людьми з України. Інтерфейс доступний українською, польською та російською мовами, а алгоритм підбере найкращі критерії. Найближчим часом SosUA.pl міститиме варіанти не лише щодо проживання, а й щодо транспорту та роботи. Окрім Польщі, сайт також охоплюватиме інші країни регіону, зокрема Словаччину, Чехію, Румунію та Угорщину.

Опрацював на основі повідомлень **Павло ЛОЗА**

Більше новин шукайте на сайті: nasze-slowo.pl

eprasa.pl a9b9187e0f

ГРОМАДА

«Що я за людина, якщо не зможу хоча би спробувати допомогти»: як і чому жителі Польщі підтримують українців

Незадовго до повномасштабного вторгнення Росії міністр внутрішніх справ Польщі Маріуш Камінський заявляв, що країна готова прийняти біженців. Своєю чергою, віцеміністр цього відомства Мацєй Вонсік вважав, що, якщо почнеться велика війна, то на кордоні з Польщею можна чекати на хвилю до мільйона біженців з України.

Так, із 24 лютого станом на 10 березня, за даними Державної прикордонної служби України, західні кордони перетнули понад 1,5 мільйона осіб. Виїхали більш ніж 1 мільйон 340 тисяч людей, з яких майже 1 мільйон 180 тисяч – це громадяни України, решта 165 тисяч – іноземці.

Польський уряд надає допомогу та захист біженцям, зокрема для українців діє безплатний проїзд у громадському транспорті, працює безліч інформаційних центрів, а нещодавно нижня палата польського парламенту ухвалила закон про підтримку громадян України, які прибувають у Польщу.

Допомога українцям замість відпустки

До допомоги біженцям долучився не лише уряд, а й різні організації, фонди та просто люди, які не змогли сидіти вдома, коли до сусідів прийшла біда. Представники різних професій, із різноманітних міст та містечок почали приїжджати за сотні кілометрів із їжею, гарячими напоями та пропозицією допомоги. Одним із таких людей став танцюрист, тренер та суддя міжнародної категорії Якуб Рибіцький. Коли в Україні почалася війна, у нього якраз була відпустка, на яку він довго чекав, але бажання допомогти було набагато сильнішим, ніж прагнення відпочити. Чоловік живе недалеко від Варшави, тому дорога автомобілем до кордону в одну сторону займає близько 3 годин.

«Я сидів удома, але коли це все почалося, я побачив, що люди поруч страждають. Я розумів, що у мене відпустка, і я її заслужив, але також усвідомлював, що ці люди також, можливо, заслужили на відпочинок, але їм треба бігти з країни, і це було жахливо. Це не давало мені спати. Зрештою, я вирішив – що я за людина, якщо не зможу хоча би спробувати допомогти», – розповідає Якуб.

Спочатку чоловік їздив на кордон. Він не розвозив людей по Польщі, а по 5-7 годин на морозі чекав біженців, які потребують житла.

«Я їхала в автобусі, ми тільки-но перетнули кордон, і він зупинився. Досередини зайшов чоловік і почав питати: чи є хтось, кому потрібне житло. Я підняла руку, і він запропонував пожити у себе. Так я познайомилася з Якубом. Я вийшла з автобуса, недалеко від кордону було багато наметів з обігрівом, їжею та напоями, він посадив мене до автомобіля, нагодував та дав гарячого чаю. Якуб сказав, що ми почекаємо ще людей, які потребують допомоги, та поїдемо додому», – розповідає дівчина.

Вона прожила у його будинку 5 днів і додає, що, окрім, Якуба підтримувати українців узялася вся його родина: мати приходила у гості та готувала їсти, батько також допомагав на місці, а Якуб з родичами їздили на кордон кількома автівками та забирали людей додому.

«Вони десь о 16 годині сідали у машини та їхали, поверталися близько 7 ранку з людьми – і так майже кожного дня. Через кілька днів нам стали доставляти медикаменти та інші вантажі, а чоловіки почали все це відвозити на кордон», – каже дівчина.

Біженка пригадує, що майже кожного дня у неї на очах були сльози вдячності за підтримку всіх українців. Вона додає, що через декілька днів Якубу почали телефонувати люди з різних міст та питати, як можна передати допомогу на кордон, адже чоловік створював чати у месенджерах та розповідав про свою волонтерську роботу у соціальних мережах.

«Спочатку я привозив новоприбулих до себе додому і надавав житло, потім це пішло далі, і зараз я підтримую усіх як тільки можу: з документами, працевлаштуванням, ми збираємо кошти для забезпечення людей, відвозимо ліки на кордон. Працюємо на всі 100%», – додає волонтер.

Якуб стверджує, що саме допомога іншим робить з людини людину.

«Я пообіцяв собі й усім, що буду допомагати, поки війна не закінчиться. Підтримуючи людей, я переживаю безліч емоцій, і всі вони позитивні, але найголовніше – я відчуваю, що я людина. Я вважаю, що про нас найбільше говорить те, чим ми можемо допомогти іншим», – підсумовує чоловік.

Співпраця з міською владою

Підтримати українців вирішила й Ірина Каранець, яка живе у Польщі вже чотири роки. Жінка родом із Червонограда Львівської області, там працювала у банку, згодом переїхала до Києва та прожила у столиці 10 років, а потім перебралася до Польщі. Тут вона відкрила власний бізнес – фірму Sport Cargo Jumps.

«Я працюю у Битомі біля Катовиць. Місто дуже допомагає українцям. Пам'ятаю день, коли у мене з самого ранку задзвонив телефон: «Іра, ти що робиш? – Сплю. – Як ти можеш спати, вставай, у нас війна». Я як встала на ноги, так і почала працювати. До мене долучилися подруги, з якими ми вже заснували фонд. Ми не можемо залишатися осторонь, адже наші близькі, рідні, сім'ї, дуже багато наших знайомих гинуть, а ми маємо тут все», – наголошує Ірина.

Волонтерка розповідає, що жила у Львівській області, Києві, Польщі, і знає багато людей, які їй довіряють, – це дає можливість залучити ширшу аудиторію.

«Усе почалося з того, що ми організували кілька мітингів. Ми були першими, на нас вийшла міська адміністрація. Мер сказав, що влада поселить 300 людей, а якщо буде потреба – то й більше. Зараз ми співпрацюємо з місцевою владою, я також опублікувала рекламу у фейсбуці. Повідомлення в інтернеті ми розмістили з номерами наших телефонів, і це добре розійшлося», – пригадує Ірина.

Жінка каже, що до неї та її подруг почало надходити багато дзвінків із проханням допомогти.

«Спочатку ми були зосереджені на тому, щоби направити сюди якнайбільше людей. Після мітингу з'явилися охочі допомогти із транспортом, вони були готові перевозити сім'ї. У такому режимі ми працювали близько тижня. А відколи діє програма міської адміністрації, ми вже займаємося тим, що завозимо речі в Україну, допомагаємо з житлом, переміщенням, поселенням цих людей. З понеділка почали працювати інформаційні пункти, і ми біженців уже не возимо. Підтримуємо більш інформативно: розповідали про безплатні поїзди, автобуси. Пропонуємо самостійно дістатися до нашого міста і вже тут розселити», – запевняє волонтерка.

Окрім того, паралельно почали працювати інші ініціативи – наприклад, фонд «Ракета», який опікується людьми з онкологією.

«Ми з ними також співпрацюємо: висилаємо ліки, їжу. Спочатку надсилали на кордон, на польську сторону, щоби люди по приїзді мали що їсти та пити, у що одягнутися. Потім з'явилася інформація, що з цього боку всього вже достатньо: харчі, пиття, все є, транспорт стояв готовий і чекав на людей. Тоді ми зосередилися на передачі допомоги в Україну. Наша адміністрація, наприклад, вислала автомобіль «швидкої», повністю забитий ліками. Ми почали отримувати запити з української сторони, тут це все бігом складали та відправляли: ліки, їжа, одяг. Ми готові допомагати нескінченно, нас підтримує міська влада. На сьогодні у Битомі ми вже дійшли позначки у тисячу біженців. Буває, що приїжджих відсилають з одного міста в друге, із другого – у третє, із третього – у четверте. Ми ще не залишили напризволяще жодного новоприбулого, усіх розселяємо: або у нас, або в сусідніх містечках. В адміністрації кажуть, що в міру реєстрації людей будуть додавати місця», – підсумовує Ірина.

Жінка каже, що всі, хто потребує допомоги, можуть звертатися до неї за телефоном: +48578992238.

Киянка Рената розповідає, що разом із подругою вночі 26 лютого перетнула польський кордон.

«Там я підійшла до поліцейською, біля нього стояв хлопець, який розмовляв українською, – це був волонтер Ярослав родом із Івано-Франківська, який 15 років живе у Польщі. На кордон він приїхав на власному авто, аби допомогти. Везучи нас, вони з дружиною паралельно шукали, де нам переночувати. Так ми опинилися у невеликому варшавському готелі. Ярослав розповідав, що волонтери на зв'язку вдень і вночі, вони збирають гуманітарну допомогу. За його словами, він ще не зустрів жодного поляка, який залишився би осторонь. Їхня мотивація – не просто врятувати українців у Польщі, а й забезпечити їх комфортними умовами», – додає дівчина.

Згодом вона познайомилася з Муратом із Туреччини, який вже давно живе у Польщі й також вирішив прихистити українок. Він разом із братом орендує квартиру у центрі Варшаві. Рената каже, що прожила у його квартирі 6 днів, поки шукала постійне житло, проте він жодного разу не казав, що прихистив її тільки на якийсь певний термін.

«Ця допомога є не просто практичною, цей вчинок допомагає підтримувати віру у добро, коли її так легко втратити», – каже дівчина. ■

Валерія ГУРЖИЙ

Автор фото – Якуб Рибіцький

На фото – українські біженці вдома у нього та його родичів

eprasa.pl a9b9187e0f

УКРАЇНА

Евакуація з Ірпеня

Евакуація пологового будинку в Маріуполі

Україна увійде в Євросоюз, а Росія програє цю війну

Йде 19-й день повномасштабної війни Росії з Україною (на час здачі газету до друку 14 березня).

Зустрівшись з потужним опором українських військових, агресор вдався до ще більш жорстоких дій: розстрілів цивільних мешканців, знищення гуманітарних коридорів, облоги міст, бомбардування лікарень, пологових будинків, шкіл, житлових будинків, продуктових складів. Втративши надію швидко захопити Україну, росіяни перейшли від точкових ударів по військовій інфраструктурі до тактики тотального знищення сіл та міст країни. Деякі міста майже перестали існувати. Дуже постраждали Харків та Чернігів, що розташовані близько до кордону з РФ, Волноваха (Донецька область), передмістя Києва – Ірпінь, Гостомель. На півдні країни в облозі перебуває Маріуполь, а Херсон захоплений силами РФ. Всі ці населені пункти отримали статус «міста-героя».

Захоплені Запорізька та Чорнобильська атомні електростанції: територія навколо ЗАЕС замінована ворогом, а на ЧАЕС було пошкоджено електромережу, що створювало велику ймовірність ядерної катастрофи. Не дивлячись не те, що живлення на Чорнобильській АЕС відновлено, ситуація продовжує бути напруженою – фактично це ядерний тероризм з боку РФ, що загрожує усій Європі.

Жодне місце в країні не є безпечним: обстріляли навіть Яворівський військовий полігон, що в 25 кілометрах від кордону з Польщею. Раніше там працювали іноземні інструктори, загинуло 35 осіб, поранено 134. Існує вірогідність застосування росіянами хімічної зброї.

Київ стоїть

Через те, що свою територію для нападу на Україну надала Білорусь, російські війська достатньо швидко просунулися з півночі через Чорнобильську зону на Київ. У перші дні бої йшли навіть у самій столиці. Серйозно постраждали містечка, що розташовані поряд: Ірпінь, Буча, Гостомель. Люди там були заблоковані і днями не могли вийти з укриття, гинули під час евакуації. Також ворог намагається підійти з північного сходу, через інше передмістя – Бровари. У селах поблизу Броварів постійно тривають бої, українські війська трощать розтягнуті колони ворога.

За словами мера Києва Віталія Кличка, місто покинула половина мешканців – 2 мільйони людей. Продуктів для іншої половини достатньо на найближчі два тижні, запевняє очільник столиці. Тож Київ тримається, протиповітряна оборона працює, кордони охороняють військові, президент Володимир Зеленський не збирається виїжджати звідти.

Південь тимчасово захоплений

Якщо на півночі російські війська не досягли запланованого – їм не вдалося взяти Київ, і навіть його оточити, то на півдні частина території України зайнята ворожими силами, зокрема це: Каховка і Нова Каховка, Мелітополь, Бердянськ, Херсон, Енергодар. Росіяни намагаються встановити щось на кшталт «Херсонської народної республіки», привозять своїх людей і влаштовують постановочні акції. Але місцеві мешканці, незважаючи на небезпеку та постріли з боку військових РФ, виходять на протести з гаслами «Херсон – це Україна», а Херсонська обласна рада, зібравшись на екстерне засідання, відкинула ідею створення «ХНР». Викрадено мера Мелітополя – за даними президента Зеленського, його катують, аби він признав російську владу. А також викрали мера Дніпрорудного. Найтрагічніша ситуація в Маріуполі, багато днів люди перебувають без їжі, води, світла, мобільного зв'язку. Численні намагання влаштувати гуманітарні евакуаційні коридори зустрічаються з обстрілами російських військових. За час війни в Маріуполі загинуло вже більше 2500 мирних жителів.

«Заградотряди» та деморалізовані «строковики»

Останніми днями ворог майже не просувається вперед і радше намагається укріпитися на позиціях – на фронтах операційна пауза. За даними Пентагону, Росія використала майже 100% бойової потужності, накопиченої на кордоні з Україною. Російські загарбники отримують достойну відсіч від витривалих українських захисників та несуть серйозні втрати: серед загиблих вже більше 12 000 солдат РФ. Багато хто добровільно здається в полон. Серед полонених багато «строковиків» – молодих солдатів, що проходили строкову службу. Всі як один вони кажуть, що не мали уявлення, що їдуть на війну, мовляв, думали, що беруть участь у навчаннях. Також заявляють, що повернути назад не мали змоги, позаяк їх чекали загороджувальні загони («заградотряди»), що розстрілюють дезертирів. Подекуди вони покинуті своїми командирами, не мають їжі, палива, тож мародерствують: грабують магазини та мирних жителів. Вичерпавши свої ресурси, Росія проводить приховану мобілізацію та залучає найманців з Близького Сходу, зокрема з Сирії.

Буча (під Києвом)

З боку РФ втрати замовчуються та применшуються. Володимир Зеленський повідомив, що з нашого боку з початку війни загинуло 1300 українських вояків.

Економіка Росії: повернення в 90-ті

Економічна ситуація в Росії, завдяки нечуваному санкційному тиску з боку Заходу, просто катастрофічна, країну очікує колапс і повернення на рівень 90-х років. Багато компаній виходять з російського ринку, в тому числі такі потужні, як McDonald's, IKEA або Coca-Cola – повний список складається з сотень марок і брендів. Золотовалютні резерви Росії заморожуються, власність на Заході вилучається, виникли проблеми з імпортними запчастинами, сировиною, товарами, ліками. Міжнародні платіжні картки Visa, MasterCard заблоковані, ввезення готівкових доларів у Росію припинено, купувати валюту за готівку заборонено. Розплачуватися за своїми зовнішніми боргами РФ збирається в рублях. Голова Центробанку намагалася піти у відставку, але їй було відмовлено.

Тривають внутрішні репресії та падіння «залізної завіси»: Росія заборонила Фейсбук, Інстаграм, заблокувала Твіттер та Ютуб, закрила більш-менш вільні медіа, що ще залишалися в країні. За висловлення «фейків про спецоперацію» (в сенсі – правди про війну) Путін ввів кримінальну відповідальність – максимально до 15 років ув'язнення.

Всі експерти сходяться на думці, що стратегічно Росія програла, але військову агресію наразі припиняти не збирається.

Допомога Заходу

Потік біженців з України не припиняється. З охопленої війною території вже виїхало близько 2,5 мільйонів осіб, зокрема до Польщі – 1,8 млн. Великі міста – Варшава, Краків, Вроцлав – переповнені і вже не можуть приймати українців, спрямовують їх до малих місцевостей та далі, на Захід. Польща екстрено прийняла закон, що регулює статус утікачів від війни – українці, що прибули сюди після 24 лютого, отримують можливість легального перебування на 18 місяців, доступ до медичних і освітніх послуг, зможуть вільно працювати, оформити 500+ на дітей, отримають номер PESEL та одноразову фінансову допомогу в розмірі 300 злотих. Для українців відкрили двері й інші країни Євросоюзу, а також Канада та Британія.

Захід став надійним тилом для України, яка відважно бореться з російськими загарбниками. Він приймає жінок і дітей, продовжує постачати зброю, гуманітарну допомогу, надає фінансову підтримку. В Україну їдуть добровольці з усього світу воювати в іноземному легіоні.

Україна стане членом європейської родини

Після вторгнення Росії в Україну кілька країн ЄС, зокрема Польща, закликали надати їй перспективу членства в Євросоюзі. 28 лютого президент Володимир Зеленський підписав заявку на вступ до ЄС за спеціальною спрощеною процедурою. Слідом за Україною заявки подали Грузія та Молдова. У ніч з 10 на 11 березня у Версалі відбувся екстрений саміт лідерів ЄС. Після 5-годинної напруженої розмови політики вирішили сказати «так» Україні. У затвердженому рішенні йдеться про таке:

«Європейська Рада визнала європейські прагнення та європейський вибір України, як зазначено в Угоді про асоціацію. 28 лютого 2022 року президент України, реалізуючи право України обирати свою долю, подав заявку України на вступ до Європейського Союзу. Рада ЄС без зволікань запропонувала Єврокомісії подати свій висновок щодо цієї заяви відповідно до відповідних положень Договорів ЄС. До винесення цього висновку вже відтепер ми будемо ще більше зміцнювати наші зв'язки та поглиблювати наше партнерство, щоб підтримати Україну на її європейському шляху. Україна належить до нашої європейської родини».

Таким чином ЄС започаткував процедуру підготовки України до членства в Євросоюзі.

Громадська думка країн Євросоюзу також схиляється на користь вступу України до ЄС. Найменшим є рівень підтримки у Франції, але й там він досить високий – 62%. У Німеччині лояльність вища – 69%, в Італії – 71%. За рахунок дуже великого рівня підтримки на сході Європи (у Польщі – 91%) можна сказати, що в цілому по Європі Україну в ЄС хочуть бачити 71% громадян. ■

Тетяна ДАНЮЧЕНКО

Фото з фейсбуку

eprasa.pl a9b9187e0f

ПОДІЇ

Фото з архіву Мирослава Малиняка

▲ Волонтери з Бартошиць

«Треба, аби наша допомога потрапляла якнайближче до фронту»

Лідери з Вармії та Мазур розповідають про акцію підтримки України. Основні виклики, що вони називають, – це допомога армії й опіка над біженцями, яких у регіоні стає щораз більше.

Серед організацій у воєводстві, які підтримують Україну, є громадський комітет «Разом з Україною» у Бартошицях, очолюваний Мирославом Малиняком. Він був створений у 2014 році і вже тоді займався постраждалими від російської агресії. Так само й зараз. В Україну вже доставили 24 автобуси із допомогою, на черзі наступні. Вони виїжджають зазвичай двічі на тиждень. Як відзначає Мирослав Малиняк, якщо машина завантажена медикаментами та речами для армії, то вартість вантажу може досягати 60 тисяч злотих. У середньому вона становить 20-30 тисяч. Оскільки організація має представника у Львові, який перебуває у постійному зв'язку з місцевою адміністрацією, їм відомі точні потреби. Уже завезли консерви, макарони, молоко для дітей, вологі хустинки, медикаменти, спальні мішки. Тепер зосереджуються на підтримці створеної у Львові військової бригади.

За словами Мирослава Малиняка, допомога армії має свої особливості. Якщо людям можна передавати різні речі, то війську потрібен чіткий асортимент у великих кількостях. Перев'язувальні засоби, приміром, потрібно постачати сотнями чи й тисячами. А на це треба значні кошти. «Якщо люди не розуміють, що купувати, то найкраще передати гроші таким організаціям, як наша. Ми точно знаємо, у чому зараз є потреба», – відзначає Мирослав Малиняк. Він підкреслює, що у Бартошицях його структура має достатньо великі склади, що дозволяє постійно збирати допомогу. Приймають різні речі, але не одяг, хіба що спеціальний – на потреби армії. «У місті вже є біженці. Вони можуть приходити і брати все те, що їм необхідно», – наголошує Мирослав. З головою контактуються також інші, які хочуть допомагати. Останнім часом допомагав поставляти питну воду в Україну, у тірах, що раніше перевозили метал. Актуально займатиметься українськими біженцями, які потрапили до Бартошиць з сусідньої Калінінградської області.

Треба буде допомогти і тим, хто залишиться у Польщі, і тим, хто захоче повернутися в Україну воювати з агресором. «І одних, і інших польське законодавство трактує не як біженців, а як туристів», – відзначає Мирослав Малиняк. Є також утікачі із окупованих територій Донбасу. Підсумовуючи, очільник організації каже, що наразі вартість переданої Україні за посередництвом комітету допомоги перевищила 200 тисяч злотих: «Важливо, аби ми могли координувати свої дії і збирати більші суми грошей, які дозволять робити конкретні покупки під потреби України, зокрема і для армії. Дрібніші речі і так приноситимуть люди».

Традиційно активним є й місцевий осередок Об'єднання українців у Польщі (ОУП). Голова гуртка в Пасленку Іванка Гнатюк-Казановська підкреслює, що біженців у місті наразі небагато, але їхня кількість постійно зростає. «Ті, хто потрапив до близьких, спокійніше сплять, бо тут безпечно. Але вони постійно плачуть і переживають через те, що відбувається на Батьківщині і з родичами, які там залишилися», – відзначає голова гуртка. Громадський збір допомоги у Пасленку відбувається переважно при місцевій греко-католицькій парафії. Далі речі передають у Перемишль, а транспортування найчастіше організовує «Карітас» Ольштинсько-Ґданської єпархії. Три автобуси вже відправили, готують наступні. «Я особисто контактую з Народним домом у Перемишлі, звідки надходить інформація про поточні потреби. Ми постійно отримуємо такі дані також з України», – відзначає голова.

Фото з фейсбук-сторінки Кентшинського староства

Вона вражена відкритістю не лише громади, але й поляків. У школі її сина нещодавно малювали листівки для дітей в Україні, збирали солодощі та різні ігри. Відгукуються й колишні мешканці регіону, які зараз живуть у Німеччині, або ті, що виїхали на заробітки у Норвегію. «Цей порив людських сердець насправді вражає, особливо коли пам'ятаєш іще зовсім нещодавні антиукраїнські акції, пов'язані з історичним минулим», – наголошує Іванка Гнатюк-Казановська.

Кентшинське староство із духовенством

Фото з фейсбук-сторінки Кентшинського староства

Голова гуртка ОУП у Кентшині Андрій Сидор говорить, що біженці потрапляють туди і через місцеве самоврядування, й індивідуально. «Ми стараємося складати списки присутніх, зокрема дітей. Передаємо евакуйованим свої контакти, щоби вони завжди могли нам подзвонити. На прохання мешканців, які прийняли у себе громадян України, ми вже купували харчі, взуття тощо. У випадку польських сімей проблемою є мовний бар'єр. Люди ніби й можуть порозумітися, але ми вже кілька разів допомагали з'ясовувати різні питання», – пояснює Андрій Сидор.

Мовних проблем немає у випадку нашої громади, яка також широко відгукнулася на потреби біженців. Серед евакуйованих є багато дітей, на яких найближчим часом зосереджуватиметься місцевий гурток Об'єднання. «Ми мусимо організувати їхній час – проводити якісь екскурсії, зустрічі у церковній світлиці тощо», – відзначає Андрій Сидор. До нього звернувся директор приватної школи у Кентшині, який прийняв шістьох учнів з України і готовий надати приміщення для занять, зокрема для вивчення польської мови. Голова каже, що в місті та околицях вже є понад двадцять таких дітей, причому ця кількість постійно змінюється.

Наступні постійні виклики – це матеріальна і фінансова допомога. Її збирають у місцевій церкві, номери банківських рахунків розмішені також на фейсбук-сторінці гуртка ОУП. Дані про актуальні потреби там отримують з партнерського для Кентшина Володимира-Волинського. Збирають також речі для територіальної самооборони в Печеніжині – партнера місцевої ґміни Барцяни. Окрім цього, місцева лікарня передає в Україну дві машини швидкої допомоги. За словами Андрія Сидора, позитивним моментом є те, що у різні акції підтримки активно включилося повітове самоврядування.

Степан Мігус, голова Ольштинського відділу ОУП, відзначає, що найкращий спосіб боротьби з агресором – це підтримка української армії. Громадські організації обмежені щодо цього, тому відділ почав співпрацювати з Міжнародною профспілкою поліцейських. Вони вже доставили величезний вантаж до Львова, наступний везтимуть до Житомира та Коломиї. «Треба, аби наша допомога потрапляла якнайближче до фронту», – відзначає Степан Мігус.

За даними воєводської адміністрації, у регіоні перебувають понад 800 біженців. Зараз є близько 1300 вільних місць. Але чимало людей запрошують також місцеві сім'ї та фірми, у яких до війни працювали українці. Допомога їм усім буде одним із важливих викликів найближчого майбутнього. «З того, що я чую, багато українців не хочуть залишатися у збірних пунктах, які приготувала адміністрація. Вони хотіли би жити окремо. До того ж, чимало людей не хоче приїжджати у наш регіон – бояться, бо поруч знаходиться Калінінградська область Росії», – відзначає Степан Мігус. Важливо буде також організувати дозвілля людей та допомогти їм знайти роботу, хоча щодо останнього організація також має обмежені можливості. Тим, хто хоче допомагати на постійній основі, голова рекомендує звертатися до місцевих структур ОУП та церков, які мають інформацію про актуальні потреби. Серед головних він називає різноманітне оснащення та професійний одяг для українського війська, а також медикаменти. ■

Григорій СПОДАРИК

eprasa.pl a9b9187e0f

ПОДІЇ

«Ми рідні, але стали одне для одного чужими»

До Кошаліна з охопленої війною України прибула вже понад тисяча жінок з дітьми з різних міст — це тисяча розірваних сімей та драматичних спогадів. Маленький хлопець, якому всього два-три роки, в дорозі до Кошаліна проснувся серед ночі, почав плакати та кричати. Зло війни відкладеться у ньому на все життя. Чим завинила ця дитина?

Фото з архіву героїв статті

Наталя разом із донею та онуком (на фото) приїхали з міста Коростень, що у Житомирській області. Вони не думали покидати домівку, але після ночі у підвалі, коли чули над головою літаки з Білорусі, після бомбардування, під час якого були поранені та загиблий, вирішили виїхати до Польщі. Чоловік та собака лишилися в Україні. Перші дні війни були жахом, згадує Наталя: вони чули гуркіт і не розуміли, що робиться. Потім бігли в укриття й усвідомлювали, що можуть звідти не вийти, бо це не бомбосховище, а просто підвал... «Ти чуєш, як за стіною ллється вода. Однак і далі не хочеш покидати свою домівку, бо куди їхати? Хто тебе буде зустрічати? Кому ми потрібні? — питаєш сам себе. Все життя ми прожили в Україні. Однак жах наростає все більше й більше, аж поки не починає тебе душити... Повітряна тривога вмикається дедалі частіше, ти знову сидиш у підвалі й чуєш, як пролітає бомбардувальник. Сьогодні він гуде більше — значить, важкий літак, учора гудів інакше — це був винищувач. А потім гуркіт — це бомба, яка впала на мирне населення. Людина починає сприймати війну на слух... У підвалі я цілу ніч молилася — немов хасидка біля Стіни плачу. Онук з температурою 39 градусів нарешті заснув.

Мій брат живе у Забайкальському краї, що в Росії. Коли він приїздив до нас 10 років тому, це була ще нормальна людина. П'ять років тому вже відчувалося „зомбування", але ще можна було до нього достукатися. Він казав: твій чоловік „бандерівець", а ти „нацистка" та „фашистка". Замість того, аби розмовляти з родиною та бавитися з моїм онуком, він повторював: у вас погані дороги. Коли почалася війна, він не дзвонив та не писав. Аж нарешті на третій день озвався відеодзвінком. Я — „ало, ало", але зв'язок переривався. Він питається: „А чому у вас такий поганий зв'язок? — Толік, у нас йде війна. — Какая война? Ето фігня". Я вже не витримала й почала так матюкатися, що аж доня мене заспокоювала. Мені від цієї неправди стало страшно... Наступного дня мій брат написав: „Приєзжайтє ко мнє". А за чим мені до нього їхати? Він не розуміє мене — ми рідні, але за роки „зомбування" стали одне одному чужими. Як мені з України їхати до нього в Росію? Навіть попри те, що він мій рідний брат. Він живе у країні ворога. Я не розумію за що Путін так ненавидить Україну і чому завдає таких страждань невинним людям? Брат пише: „Із Харкова раньше ходіл к нам поєзд, можна сєсть і прієхать". Він не розуміє, що Харкова вже немає...

Сьогодні я розмовляла з чоловіком, і він мені сказав, що біля школи Діми, мого онука, скинули бомбу. Від вибуху повилітали вікна. Знищені магазин, поліклініка. Одна людина постраждала. Навіщо це робиться? Виявилося, що я працювала з людиною, яка співпрацювала з ворогом. Його піймали — в інтернеті можна було побачити відео. Ми не знали, з ким живемо. Це варвари.

Нам неймовірно пощастило, оскільки приятель мого чоловіка довіз нас до кордону. Ми тільки заправили машину пальним. Я кожного дня молюся за його здоров'я. Коли ми перетнули польський кордон, я не могла стримати сліз...

Ми нарешті не мусили нікуди бігти, врешті поспали у тиші. Я не мала постійно трясти онука, будити його. Усі десять днів війни я спала не більше двох годин на добу. Не могла їсти. Постійно підвал, підвал, підвал. З роботи додому — усього десять хвилин пішки, а ти не встигаєш дійти, бо починає вити сирена. Ти біжиш щораз швидше, аби спуститися у підвал, однак знаєш, що він тебе не врятує, бо це не бомбосховище. Страшно, що наші малі діти, які в нічому не винні, мусять пережити такий досвід. Діма не повинен знати страху та жаху війни. Чотири дні поспіль через стрес у нього піднімалася температура, з'являлося висипання. Приїхали сюди — ані одного, ані іншого. Діма почав їсти та гратися з дітьми. Виходячи з гуртожитку, у якому поселили жінок із дітьми, я почула радісні вигуки малечі. Хлопчик п'яти-шести років кричав: „Давайте пограємося у війну!"».

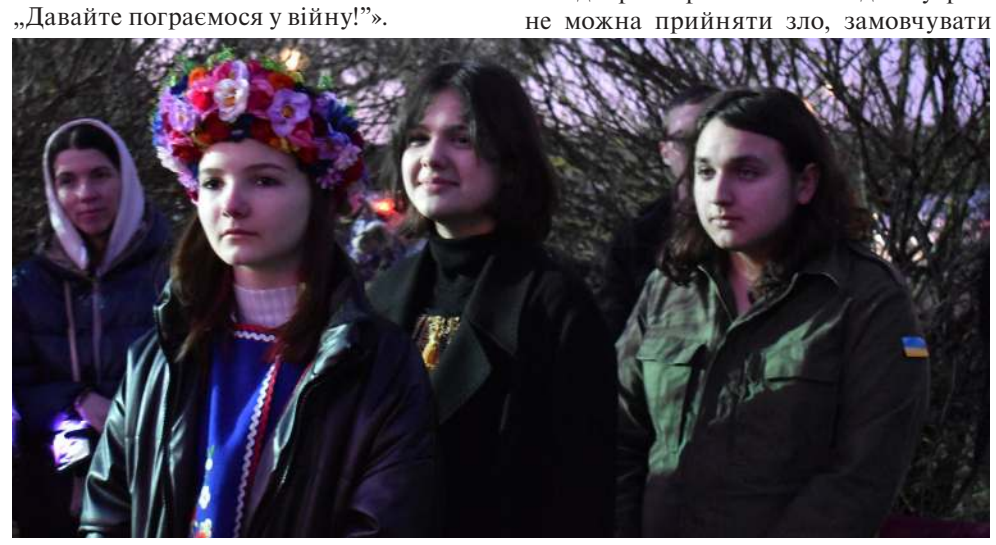

У Кошаліні воєнних історій — близько тисячі. Ще один автобус із біженцями вже в дорозі. Таких оповідей ще більше у Щеціні, а у Перемишлі їх не злічити. У Польщі вже близько півтора мільйона евакуйованих. Їм допомагають люди, які надають свої помешкання, купують вбрання, їжу. Підтримують волонтери, які збирають необхідні речі для українського війська та українців.

У Прощену неділю, після якої починається Великий піст, у храмі Вроцлавсько-Кошалінської єпархії за припинення війни і мир в Україні молилися віряни парафії та біженці. Божественну літургію очолив владика Володимир Ющак у співслужінні пароха о. митрата Богдана Галушки та інших священників: «(...) Ми стали свідками великого ексодусу нашого народу з України та водночас — необхідності гуманітарної допомоги цим людям. Перед нами сьогодні стоїть виклик: підтримати в Україні тих, хто цього потребує. Передусім ідеться про поранених і тих, хто залишився в містах під артилерійським і ракетним обстрілами, не має води, харчів, ліків, одягу».

У Кошаліні у парафіяльній церкві допомогу збирає товариство «Майстерня». Об'єднання українців у Польщі, «Карітас» та низка громадських організацій від початку російської агресії також підтримують Україну. Це десятки волонтерів, які від ранку до пізнього вечора жертвують свій час та сили для цієї мети (репортаж про допомогу з Кошаліна читайте у наступному номері).

Днями ми відзначали річниці, присвячені Тарасові Шевченку. Саме 9 березня виповнилося 208 років від дня народження Кобзаря, а 10 березня — 161 рік від смерті. З цієї нагоди у Білому Борі в греко-католицькій церкві відбулися богослужіння та акція «Солідарні з Україною». В умовах війни шевченківські слова набувають особливого значення.

— Те, що можемо зробити сьогодні, — це стояти насторожі у молитві, аби добро перемогло. У жодному разі не можна прийняти зло, замовчувати чи виправдовувати його. Сьогодні до України ми можемо звернутися словами Тараса Шевченка, — наголосив о. Маріуш Дмитерко.

«Борітеся — поборете,
Вам Бог помагає!
За вас правда, за вас слава
І воля святая!»

Свій протест проти війни висловили мешканці Білого Бору, зокрема молодь з українського ліцею.

— Я приїхала з міста Хоростків, що в Тернопільській області. Там живе більша частина моєї родини. Родичі також проживають у Львівській та Київській областях, однак вони переїхали в Івано-Франківськ. Зараз вони в безпеці. Перші дні моя мама дуже плакала, так само й бабуся, яка зараз живе у Греції. Вона переживала за свого сина, мого вуйка, але коли він виїхав із Києва, їй стало легше, — каже одна з учениць.

У Білому Борі сьогодні живе понад 50 біженців (близько 30 у Реколекційному домі, ще 20 — у родинах), а на території Щецінецького повіту — майже 200.

— Попереду важкий час, але солідарність наших народів та добро мусять перемогти. Сьогодні у болю народжується нова Україна, — сказав Павел Міколаєвський, бургомістр Білого Бору. ■

Білий Бір

Анна ВІННИЦЬКА
Фото Домініка Радецького

eprasa.pl a9b9187e0f

Zjednoczenie Łemków uruchamia bezpośrednią pomoc dla osób uciekajacych przed wojną.

Konto do wpłat na pomoc

09 1240 5110 1111 0011 1189 0340

«Лемки – лемкам» під час війни

У зв'язку з війною, яку розв'язала Росія, у Польщі виникли різні ініціативи для підтримки українців. Серед організаторів зборів коштів та волонтерів, які до них приєднуються, є також члени лемківської громади. Вони пропонують допомогу не лише з проживанням.

Протягом першого тижня російської агресії Об'єднання лемків (ОЛ) відправило в Україну три автобуси та три легкові автомобілі з найнеобхіднішою допомогою. Серед завезеної уже гуманітарки є, зокрема, павербанки та медичні товари.

– Ми зараз в основному зосереджуємося на медичній допомозі, – говорить Наталія Гладик, секретарка Об'єднання лемків. – Робимо це послідовно. Але ми не в змозі відправляти транспорт щодня. Що вдається зібрати – пакуємо і надсилаємо кожні кілька днів.

До акції, організованої ОЛ, приєдналася низка волонтерів, водії, учні та вчителі шкіл. Її координують членкині організації Анна Барнат та Вікторія Гойсак. Об'єднання лемків відкрило окремий рахунок для збору грошей.

– Ми маємо кошти, проте не все можна купити, оскільки полиці в аптеках та у медичних оптових магазинах порожніють. Треба чекати, поки прийде нова поставка, – пояснює лемкиня.

Продукти натомість збирають у селі Лосє, а не у Центрі культури ім. Б-І. Антонича, у якому Об'єднання лемків багато років реалізовує свої проєкти та має офіс.

– Просто там не було би місця, – пояснює Наталія Гладик. Крім цього, у «антоничівці» зараз поселили дві сім'ї біженців. Це – рідні чоловіків, які вступили до територіальної оборони.

– Ми зробили базу, у якій записуємо помешкання, де можна було би поселити людей, які тікають від війни. Це близько ста ліжок. Список поповнюється, – пояснює секретарка організації. Крім цього, є перелік водіїв, які можуть допомогти з транспортуванням, перекладачів, які працюють у пунктах прийому біженців, та людей, які пропонують інші послуги.

– Такі списки полегшують координацію дій, – додає діячка ОЛ.

Також Об'єднання співпрацює з профільною організацією в Україні – «Молода Лемківщина». Завдяки цьому діячі створили проєкт «Лемки – лемкам». Він має допомагати сім'ям із лемківськими коріннями, які проживають в Україні.

– Багато наших людей, що мешкають на Лемківщині, готові приймати біженців, – запевняє секретарка організації. – Члени нашої громади у Польщі мають багато знайомих лемків в Україні. Зокрема – на Львівщині, Тернопільщині та в Івано-Франківській області. Поки що у цих регіонах спокійно, тамтешні родини не хочуть виїжджати. Проте вони знають, що у разі загострення ситуації ми їх приймемо і будемо підтримувати, як можемо. Ми розіслали повідомлення про можливість надання допомоги з нашого боку усім, кого знаємо.

Наталія Гладик звертає увагу на те, що під час зборів коштів треба об'єктивно оцінювати свої можливості та сили.

– Я сама думала допомогти своїм друзям у територіальній обороні і купити їм бронежилети. Але скільки я насправді можу придбати сама таких речей? Два, три? Може, краще замість цього купити ліки або джгути. Це – допомога більшій кількості осіб, – вважає лемкиня. – Ми постійно постаємо перед вибором: на що витрачати зібрані гроші. Думаю, що треба допомагати залежно від своїх можливостей. Закупівлю бронежилетів ми залишаємо фондам, які мають великі фінансові ресурси.

Діячка ОЛ зауважує: варто пам'ятати, що у різних структур є також поточна діяльність. Її організація готується зараз до з'їзду, який має відбутися на початку квітня. Крім цього, Об'єднання лемків зараз реалізує проєкт на європейський ґрант.

– Нашу діяльність треба поєднувати з організацією допомоги для України. А людські ресурси в нас обмежені. У такій ситуації потрібен здоровий глузд, – вважає Наталія Гладик.

Слід зазначити, що Об'єднання лемків координує акції допомоги не лише на Лемківщині. Його гурток в Олаві (Нижньосілезьке воєводство) разом із місцевою греко-католицькою парафією та за підтримки міської влади організували благодійну акцію «День солідарності з Україною». Вона пройшла 6 березня на площі Ринок, члени гуртка ОЛ приготували, зокрема, український борщ та випічку. Вдалося зібрати майже 10 тисяч злотих.

Натомість православна парафія Успіння Пресвятої Богородиці в Лугах, вірянами якої є переважно лемки, та парафія Пресвятої Трійці у Валчі (Західнопоморське воєводство) розпочали збір коштів на порталі zrzutka.pl (POMOC UCHODŹCOM Z UKRAINY). Він триватиме до 27 березня. Також віряни опікуються постраждалими від війни. Найбільш нагальна потреба – житло для біженців.

– У нас уже є кільканадцять людей із 25-ти, яких ми хочемо прийняти, – заявляє о. Артур Грабан, парох православної парафії в Лугах. Там біженці проживають у парафіяльних будинках. У Валчі православна парафія підготувала 50 місць.

Лемки також організовують збір найнеобхідніших речей для евакуйованих. Серед них – багато дитячих, зокрема пелюшки, молочні суміші для немовлят, їжа, пластикові ложки для годування.

– Ми вже відправили 80 тонн допомоги в Україну. Поїхали дві вантажні машини та кільканадцять автобусів з різними продуктами, – заявляє парох церкви у Лугах. Цей транспорт вирушив до Львова, Тернополя, Золочева, Ужгорода та у місто Монастириська, де кожного року влітку відбувається всеукраїнський фестиваль лемківської культури «Дзвони Лемківщини».

– Насправді багато наших людей допомагають. Є реакція, є також потреби. Нам постійно пишуть з України та просять про підтримку, – заохочує приєднуватися до акції допомоги Україні о. Артур Грабан. Повний список найнеобхідніших продуктів, які збирають організатори, знаходиться на сайті збірки на zrzutka.pl або на фейсбук-сторінці Radio-Lemko.pl. Там також розміщене послання на збір коштів та номер рахунку, на який можна пожертвувати гроші.

Варто теж зазначити, що й інші лемківські організації солідаризуються з жителями України.

«Лемківска меншына в Польщы є засмучена аґресивным атаком зо стороны Російскої Федерациі. На Украіні прожыват чысленна русиньска/лемківска меншына. Сут то переселенці (і іх потомны) з Лемковины з 40-х років XX ст., але само собом корінный нарід Підкарпатскої Руси. Солідаризуєме ся зо вшыткыма украіньскыма жытелями, зо вшыткыма народами, што хочут жыти в мирній і незалежній украіньскій державі. Віриме, што правда і свобода переможут. Мы з Вами!», – читаємо на сайті Товариства лемків (Стоваришыня Лемків) з Лігниці. Натомість на сторінці радіо «Лем.фм» (проєкту товариства «Руська бурса») редакція розмістила статті про те, як можна допомогти Україні.

Також варто згадати про музичний аспект. Ігор Гербут, фронтмен польсько-лемківського гурту «LemON» записав з відомою співачкою Sanah пісню «Мамо, ти плакала» («Mamo, tyś płakała»). Прибуток від цього твору передадуть на допомогу дітям, які постраждали від війни. «Україно, я з тобою всім серцем», – пишуть на ютуб-каналі автори пісні. Вона виконується польською мовою, проте має українські субтитри. ■

Павло ЛОЗА

Лосє

Фото з фейсбук-сторінки Анни Барнат

Олава

Фото з фейсбук-сторінки гуртка ОЛ в Олаві (Йоанна Яблоновська)

eprasa.pl a9b9187e0f

Історія

Етнографія Надсяння – хто ми є?

Коли ми говоримо про Лемківщину й запитуємо, хто там проживає – у відповідь чуємо – лемки.

Коли ми говоримо про Бойківщину й запитуємо, хто там проживає – у відповідь чуємо – бойки.

Коли ми говоримо про Надсяння й запитуємо, хто там проживає – у відповідь чуємо – тишу... На жаль, Надсяння та його мешканці, на відміну від вищезгаданих сусідів, були та залишаються малодослідженими, а коли й дослідженими – то про них говорять порівняно менше, значно менше... Я порушу цю тишу й у декількох статтях спробую вам розповісти дрібку цікавого про Надсяння. Як ви вже здогадалися, свій цикл дописів розпочну із назви його мешканців.

Окремо, наперед зазначу, що я завжди, де можливо, намагаюся писати про терени Закерзоння у теперішньому часі, щоб надихнути себе та читача на потрібну атмосферу й нагадати, *же наш дых там не іно был, алї щи по неська жиє*. Отже...

Природно, люди мало думають про те *Хто ми є*?, а радше думають *Хто ми не є*?, тому самі себе ми називаємо звично, доволі просто... а ось своїм сусідам готові накинути з десяток різних прізвиськ! Звідси, у селах Перемищини та Ярославщини у відповідь на запитання *Хто ми є*? почуєте – *Ру́сины/Ру́сіны*. Мову свою назвуть *ру́ска* або *язы́к ру́скій*, а про себе скажуть: *«мы Ру́сины, гада́ємо по ру́ску»*. Відомий український мовознавець Іван Верхратський фіксує назву *Ру́сины* в селах *Барич, Вуйковичі, Заміхів, Малковичі, Не́гребка, Торки* тощо. В однині чоловіки себе назвуть *Ру́син*, а жінки – *Ру́синка* (*Заміхів, Малковичі, Не́гребка, Торки* тощо). Щодо форми *Ру́сіни* (з архаїчною вимовою давнього *i), то її фіксує мовознавиця Марія Пшепюрська в селі *Глідно*. Крім цього, в деяких селах на захід від Перемишля (*Коритники, Красичі, Мільнів*) вона зафіксувала назву *Русна́кі* – [*мижи русна|к'іў*]. До слова, назву *Русна́кі* я особисто чув у рідному селі *Кінське* (*Кіньскоє|Кіньской*), що дещо на північ від Сянока; в однині – *Русна́к* і *Русна́чка*, рідше також – *Ру́скій* та *Ру́ска* – [*м|ама б|ыла р|уска*]. Мимо цього, називають себе також за іменем свого села: *Улюч* (*Вулюч*) – *Улюча́ни* | *Вулюча́ни, Павлокома* (*Полокома ~ Пулукома*) – *Полокімці* [*пулук'імц'і*], *Руське Село* (*Русько село*) – *Рускосяньці* [*рускус'ан'ці*] тощо. Подібно щодо мови, говорити: *по-улюцку* (*Улюч*), *по-глумецку* (про мову села *Гломча, Глумча*) тощо.

Як бачимо, щодо самоназви – то тут все доволі традиційно. Значно цікавіші назви надали тутешнім жителям їхні сусіди, а також самі жителі одного села жителям іншого.

Як і кожна сторона, Надсяння має свій говір. Як правило, більшість прізвиськ одні люди дають іншим людям саме на основі певних говіркових відмінностей. Надсяння – не виняток. Для надсянських говірок характерний вжиток форми < *быті* >, що в східних галицьких говірках має форму < *бути* >. Отже, надсянці кажуть < він быв, вона была, воно было >, а від того отримали від східних галичан прізвисько *Билаки*. Крім цього, жителів етнографічного Надсяння на Львівщині часто зовуть *Ю́кавцями*, бо вживають < *ю* >, замість звичного < *вже, уже* >. Саме *Ю́кавцями* дражнили й дідусеву родину (за мамою) з *Кінського* в селі *Воля-Висоцька* (куди їх переселили), адже вживали в мові згадане < *юж, ю* >. Окрім цього, в іншому селі (коло міста *Куликова*) дідусеву родину (за татом) дражнили *Гадяка́ми*, бо послуговувалися словом < *гадати* >, замість звичного місцевого < *говорити, вогорити* >. Всі ці назви, без останньої, подає Іван Верхратський. Додатково він згадує про назви *Гаркани* (коло *Кусенич*), *Гапани, Гапуни, Чапаї, Буласи* тощо. На жаль, не для всіх них зазначена точна географія, проте деякі таки вдалося встановити. Отож, *Гапуны́* або *Гарканы́* називають сусіди мешканців села *Мацьковичі*. *Буласы́* або *Булаки* називають сусіди мешканців села *Ляшки-Королівські*, бо останні, навпаки кажуть < *бу́ти, бу́ў, бу́ла, бу́ло, бу́ли* >, а не звичні долівські < *бы́ти, бы́ў, бы́ла, бы́ло, бы́-ли* >. *Чапаї́* – так називають у *Заміхові* жителів *Арламівської Волі* (*Арламівска Воля*). Наостанок, *Галаї́* – так у *Святому* (*Святоє*) прозвали жителів *Дрогоєва*. Важко сьогодні встановити точне значення цих прізвиськ, можна лишень припустити, що *Чапаї* – це повільні, неповороткі, вдумливі люди (від слова < *чапати* > = плентатися), а *Галаї* – це, наопак, люди породи запальної, рухливої, легкодумної (від слова < *галай* > = запальна людина, крикун тощо). Ясно, то тільки місцевий суб'єктивізм бачення одними селянами інших селян, годі тут шукати істини.

Більше народних прізвиськ із давнього Надсяння мені знайти не вдалось... Єдине, згадаю ще три прізвиська, що походять для мешканців Надсяння від горян: лемків і бойків. Своїх братів лемки називали *До́лы*, бо ті жили на долині, а не серед високих гір. Знову, цю назву фіксує Іван Верхратський: *«„Долы" місто Долиняне зовуть ся у західно-галицких руских гірняків жителї околиць Перемишля і Ярославля»*. Два інших прізвиська подає польський етнограф Роман Райнфус, а саме назву *Долиняни* (знову, бо жили в долинах) і назву *Мазуры*, адже своїм одягом дуже нагадували поляків Підгір'я: *«...można usłyszeć wśród sąsiednich górali nazwę „Doliniany" lub rzadziej „Mazury", którą to nazwę obejmują górale ludność z okolic Sanoka, bez względu na to, czy będzie narodowości polskiej czy ruskiej. Nazwa „Mazury" w odniesieniu do ruskich Dolinian uzasadniona jest tym, że w stroju przypominają oni bardzo polską ludność podgórską»*.

Підводячи підсумки, як збірно маємо називати надсянців? Нехай кожен вирішує сам. Я ж, минаючи означення «русини Перемищини», «русини Ярославщини», «русини Сяніччини», візьму собі на озброєння назву Доли, як назву давню, живу та народну. ■

Максим РАВЛЮК-ТУРЧИНЯК

Іван Верхратський «Про говор Долівський».
Марія Пшепюрська «Мова українців Надсяння».
Роман Райнфус «„Doły Sanockie" – lud ruski z okolic Sanoka»

Історичний календар
березень

4 березня 1989 р. у Києві було засновано історико-просвітницьке товариство «Меморіал». Члени товариства прагнули встановити імена людей, які безневинно були репресовані, увічнити пам'ять про них та допомоги тим, хто вижив.

Кінець 1980-х ознаменувався послабленням репресивного апарату СРСР у зв'язку із проголошенням у 1985-му новим генсеком ЦК КПРС Міхаілом Горбачовим курсу на перебудову.

У 1987 році в межах діяльності московського клубу «Перебудова» виникла перша ініціативна група «Меморіал». У 1988-му з ініціативи відомого дисидента, академіка Андрія Сахарова, подібні групи почали створюватися в багатьох великих і малих містах СРСР. Головним завданням «Меморіалу» було відкриття правди про репресії радянських каральних органів, підтримка дисидентів, правозахисна діяльність.

Перше засідання української ініціативної групи «Меморіалу» відбулося в Києві 8 грудня 1988 р. в «Будинку кіно». А вже 4 березня 1989-го в тому ж приміщенні пройшла установча конференція, на якій був прийнятий статут та обрані керівні органи Українського історико-просвітницького товариства «Меморіал». Спочатку організація мала сім співголів, а з 1993-го більше 20 років її очолював Лесь Танюк. З квітня 1991-го «Меморіал» офіційно носить ім'я Василя Стуса.

За короткий час до лав організації вступило близько 360 тисяч осіб із числа репресованих, їх нащадків та членів їхніх родин. «Меморіал» був одним із організаторів перших «чорнобильських» мітингів, ініціатором пошукових робіт щодо з'ясування місць масових поховань жертв політичних репресій, акцій за легалізацію УГКЦ та відновлення УАПЦ. Члени «Меморіалу» згодом стали організаторами екологічної асоціації «Зелений світ», Товариства української мови імені Тараса Шевченка, Народного руху України, деяких політичних партій. Під тиском «Меморіалу» 17 квітня 1991 р. Верховна Рада УРСР прийняла Закон «Про реабілітацію жертв політичних репресій в Україні».

8-10 березня 1946 р. у Львові у храмі Святого Юра відбувся псевдособор Української греко-католицької церкви, на якому було оголошено про ліквідацію УГКЦ. Офіційно собор скликали представники Російської православної церкви, але сценарій, постановку, глядачів та акторів забезпечували спецслужби НКВС (Народний комісаріат внутрішніх справ; рос. – Народный комиссариат внутренних дел – НКВД) під примусом привозили греко-католицьке духовенство, яке залишилося в живих. Жодного єпископа серед таких уже не було.

30 березня 1919 р. у місті Станіславові (нині – Івано-Франківськ) відбулося спільне засідання Галицького уряду з представниками Директорії та уряду УНР, на якому прийняли рішення на Паризькій мирній конференції представляти Україну спільною делегацією від УНР та ЗОУНР.

31 березня 1873 р. на Полтавщині у родині сільського священника народився Микола Міхновський (1873–1924), адвокат, ідеолог самостійницької течії в українському русі початку XX століття. Він – автор програмного документа Братства тарасівців «Кредо молодого українця» та брошури «Самостійна Україна».

Навчаючись на юридичному факультеті Київського університету св. Володимира (нині це Київський національний університет імені Тараса Шевченка), Міхновський увійшов до таємної політичної організації «Братство тарасівців». «Нашому поколінню належить створити українську національну ідеологію для боротьби за визволення нації і для створення своєї держави. – так окреслив «Кредо...» Міхновський. Зреалізувати ці ідеї Братство не змогло, натомість практично усі його члени опинилися за ґратами.

Міхновський відгукнувся на пропозицію керівників новоствореної Революційної української партії (РУП) і написав для неї програму «Самостійна Україна». «Над нами висить чорний стяг, а на ньому написано: смерть політична, смерть національна, смерть культурна для української нації! – йшлося у програмі, яка вийшла брошурою 1900-го у Львові, – І от посеред таких лихих обставин ми зійшлися до купи, ми згромадилися в одну сім'ю, перейняті великим болем та жалем до тих страждань, що вщерть наповнили народну душу і, хай навпаки логіці подій, ми виписали на прапорі: одна, єдина, нероздільна, вільна, самостійна Україна від гір карпатських аж по кавказькі».

1902-го, після розриву з РУП, Міхновський заснував Українську народну партію (УНП), для якої написав маніфест «10 заповідей УНП». З усіх сил він намагався донести свої ідеї до людей: заснував україномовний журнал, друкував свої дописи у пресі, видавав брошури, в судах захищав українських активістів.

Він одним з перших почав відстоювати ідею формування власних збройних сил. На початку Української революції 1917–1921 років він заснував Український військовий клуб імені Павла Полуботка, став одним з організаторів 1-го Українського полку ім. Хмельницького.

Підготувала Олена ГУМЕНЮК

Фонд Український Народний Дім у Перемишлі
Fundacja Dom Ukraiński w Przemyślu
ul. Kościuszki 5, 37-700 Przemyśl
PLN: 88 1600 1462 1838 9708 6000 0001
ПІДТРИМАЙ РЕМОНТ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ В ПЕРЕМИШЛІ!

eprasa.pl a9b9187e0f

ІНТЕРВ'Ю

У довшій перспективі потрібні будуть люди

«Надання допомоги схоже на одягання маски в літаку, коли стається розгерметизація кабіни. Спершу ми повинні одягти її на себе, щоби мати змогу допомогти дитині або людині поруч. Такий принцип стосується і волонтерів, які працюють із біженцями», – говорить Кася Комар-Мацинська, волонтерка у команді координаторів Громадського пункту допомоги Україні в Народному домі.

25 лютого ви оголосили збір грошей. 26-го почали набір волонтерів. Скільки їх зараз?

Вже першого дня ми набрали сто людей, а за два тижні повномасштабної війни маємо у списках пів тисячі прізвищ. Вони в основному займаються перекладом та покращенням комунікації у різних пунктах пропуску. На початку це були лише Корчова, Медика, а також головний вокзал у Перемишлі. Ситуація у перші дні війни постійно змінювалася, і виявилося, що насправді ми найдужче потрібні на перемиському вокзалі. Тому більшість наших ресурсів направляємо саме туди. Наші волонтери присутні там 24 години на добу, чергують по чотири години. Під час однієї зміни таких волонтерів-перекладачів на вокзалі є приблизно п'ятнадцять.

Фото з аріхву Народного дому. Автор Адам Яремко

Яка була ситуація упродовж перших двох тижнів?

На вокзалі був увесь час безупинний потік людей. Щодня приїжджає близько восьми спеціальних евакуаційних поїздів з усієї України. В кожному – від однієї до кількох тисяч пасажирів. Наші волонтери допомагають біженцям зрозуміти, у яких обставинах вони опинилися. Передають основну інформацію. Якщо евакуйований у хорошій фізичній та психічній формі, він не може залишатися у Перемишлі, мусить їхати далі. Просто це місто неспроможне прийняти таку кількість людей. У перші дні війни багато людей знали, куди хочуть їхати. Найчастіше – у Варшаву, Вроцлав, Краків, бо вони мали там родичів або друзів. Зараз ми помічаємо щораз більше біженців, які просто сіли у поїзд і не знають, куди їм подітися. Це не лише жінки з дітьми, а й старші особи.

А як працює зараз Народний дім?

Він повністю припинив свою колишню діяльність і зосередився на допомозі. Ми весь час реорганізовуємо приміщення Народного дому, щоб якнайкраще виконувати нову функцію. Передусім тут розташований координаційний штаб волонтерів, які готують графік, навчають нових учасників, надають їм спеціальні жилети та відправляють на місце роботи. Вони також моніторять ситуацію та вводять організаційні зміни, адже процес нестабільний. Кожного дня місця роботи мусять відповідати потребам. Окрім цього, театральна зала Народного дому стала локацією для ночівлі. Щоденно там залишаються приблизно 70 осіб, серед них багато малих дітей. Тому ми маємо також простір, у якому вони можуть гратися. Це було перше таке місце у Перемишлі, підготовлене для наймолодших біженців.

Також у нас ночують волонтери, які приїжджають з усього світу. Нам уже дещо не вистачає для них місця. Саме тому ми переорганізовуємося – бо хочемо відкрити додаткові кімнати. Треба розуміти, що будівля зараз у стані ремонту, у коридорах весь час холодно. Якби Народний дім був цілком відремонтований, ми могли би використовувати наш простір повністю, а не лише на третину. Крім цього, нас відвідує багато журналістів з усього світу – від Тайваню до США. Їм треба все пояснити, показати тощо.

Хто вас забезпечує логістично?

Уже першого дня ми підготували більшість ліжок. Це вдалося зробити з дуже активною громадською допомогою. Щойно дізнавшись, що почалася повномасштабна війна в Україні, багато представників місцевої української громади прийшли до Народного дому та облаштовували його для прийому біженців. Це тривало 2-3 дні. З огляду на санітарні умови, ми можемо приймати обмежену кількість людей. Крім цього, ми користуємося складами міської влади та різних організацій. Якщо нам чогось не вистачає, це доставляють звідти – або й просто привозять люди. Ми відчуваємо дуже велику підтримку. Дуже добре, що охочі допомогти передусім питають, чого ми потребуємо. У перші дні було інакше – нам приносили одяг або цілі коробки пончиків, у той час як потрібні були зовсім інші речі. Зараз підтримка вже більше продумана. Що ж до харчування – допомагають люди і один ресторан, який доставляє гарячий суп.

У Варшаві до підтримки Українського дому, який організував консультаційний пункт, долучилися окремі компанії та фірми, що бачать, наскільки важливо допомагати організації, яка опікується біженцями. Як це виглядає у вашому випадку?

Почну з того, що ми знаходимося на першій лінії допомоги евакуйованим, і ми не мали часу на побудову структур координації. Уже з першого дня війни у Перемишлі з'явилися біженці. Основним тоді було зібрати волонтерів. Це неймовірно, що вони постійно працюють безкоштовно. У них є власні роботи, у вільні від яких години вони допомагають нам – а дехто навіть бере відпустки. Ми точно мали менше часу на те, аби підготуватися до прийому біженців, аніж люди у Варшаві, Кракові чи Вроцлаві. Але так, до нас звертаються компанії з різними пропозиціями. Ми маємо відповідно усе запланувати, щоб не змарнувати ресурсів і можливостей, які отримуємо. Проте кожному, хто приходить і питає, чого ми потребуємо, я відповідаю одне: волонтерів. У довшій перспективі потрібні будуть люди, які матимуть змогу допомагати біженцям на першій лінії. Це дуже важка праця, зокрема для психіки. Бо ти весь час стикаєшся з людськими стражданнями.

Як ви справляєтеся з цією ситуацією?

Нам пощастило, що серед наших друзів є психологи. Одна сфера роботи для них – це допомога безпосередньо евакуйованим, які мають посттравматичний стрес. Це не якась масштабна терапія, а швидка реакція, щоби повернути людину в нормальний стан. А вже коли такі особи поселяться на місцях – тоді їм потрібна буде довгострокова підтримка. Інший аспект – це праця психологів з волонтерами. У нас є подруга-фахівчиня, яка щоранку приходить на наші наради і пояснює деякі речі, дає інструкції, як говорити з біженцями, що робити у тій чи іншій ситуації. Насправді у перші дні всі діяли під впливом адреналіну. Дуже багато людей, молодь, ліцеїсти могли залишатися на вокзалі по кільканадцять годин. А дуже важливо розраховувати свої сили, щоби «не перегоріти». Ми уже бачимо, що волонтери, які не встановили самі собі у певний момент обмеження, неспроможні далі працювати. Це не залежить від віку – трапляється з усіма.

Одна з моїх товаришок у Варшаві, яка займається біженцями, повернулася додому вперше за чотири дні. Вона сама каже, що це була помилка.

Я теж так думаю. Взагалі у перший час мені – думаю, іншим волонтерам теж – було складно засинати. Зараз ми настільки змучені, що «вимикаємося» одразу. Часто цей сон переривають телефонні дзвінки, на які треба відповідати. Але в кожного є також сімейні обов'язки, робота. Не можна віддаватися на сто відсотків. Тому ми підготували психологічну підтримку для волонтерів. Також вони отримали номери телефонів психологів, щоб у разі потреби можна було самостійно домовитися про зустріч. Я знаю, що багато хто цим уже користується. Чимало людей думають, що можуть впоратися з нинішньою ситуацією. Але насправді для власної психічної гігієни треба мати підтримку фахівців. ■

Павло ЛОЗА

Фото Христини Заник

eprasa.pl a9b9187e0f

РЕЦЕНЗІЇ ТА ОГЛЯДИ

Фото з сайту volynnews.com

Польську історію розповідають українці

Луцький дослідник історії та краєзнавець Олександр Котис у 2021 році видав книгу «На сході Європи: міжвоєнний розквіт Волині». Праця присвячена культурі нашого краю та чільним особистостям, які творили її з 1921 по 1939 роки. Книжка з'явилася завдяки сприянню Генерального консульства Республіки Польща у Луцьку. «Нам важливо підтримувати такі проєкти, значущі не тільки для волинян, але й для всіх, хто цікавиться Україною. У цей період тут жили представники багатьох національностей, які долучилися до розквіту Волині», — сказав на презентації, що відбулася в музеї сучасного українського мистецтва Корсаків у Луцьку, аташе консульства Пйотр Урбанович.

Олександр Котис розповів про роботу над книгою і наголосив, що свідомо не порушував тем конфліктів, війни, страждань і вбивств: «Я вважаю, що про таке повинні говорити фахівці, які займаються цією тематикою і можуть сказати щось конструктивне».

На сторінках цієї публікації читач зустрінеться з відомими постатями польської культури: це учитель і громадський діяч Якуб Гоффман, фотографи Генрик Поддембський та Ян Булгак, театральний діяч Микола Певний, архітектор та дослідник архітектури Леонід Маслов, режисер Міхал Вашинський, письменник та громадський діяч Олександр Мардкович, поетка Зузанна Гінчанка, письменник Юзеф Лободовський. З Волинню пов'язана доля і славетного поляка Тадеуша Чацького (1765-1813). Бібліофіл, економіст, географ та просвітитель, він залишив величезну спадщину, частина якої збереглася до початку II Світової війни. На посту інспектора освітніх закладів Волинсько-Подільської та Київської губерній він відкрив 126 шкіл та сім повітових училищ, заснував Кременецьку гімназію. А народився він у Порецьку (тепер це Павлівка), що на Волині. У 2015 році на державному рівні відзначалося 250-річчя з дня народження Тадеуша Чацького.

На сторінках книги читач також знайде розділи про краєзнавчі товариства міжвоєнного періоду, Волинський краєзнавчий музей, тогочасну українську інтелігенцію, молочарні і цукерні, містобудування та модернізацію шляхової інфраструктури.

Згідно з Ризьким договором (1921), у складі новоствореної Польської держави опинилися Галичина і землі Західної Волині площею 125,7 тис. квадратних кілометрів. У 1931 році, наприклад, тут мешкало 8,9 млн осіб, 5,6 млн з яких були етнічними українцями, поляки натомість становили 2,2 млн. Польська конституція, прийнята 17 березня 1921 року, надавала українцям право на рідну мову в публічному житті та навчання у початкових школах. Через рік влада ухвалила закон, який гарантував самоврядування трьом воєводствам — Галицькому, Львівському і Станіславівському. У міжвоєнний період на «східних кресах» українці створили 3,5 тисячі кооперативів, які об'єднували майже 700 тисяч працівників. Найвідоміші з них — «Маслосоюз», «Центробанк», «Народна торгівля». На Волині утворилися також 478 читалень «Просвіти» (1928), об'єднання кооперативів «Гурт». Конкуренція у торговельній справі заохочувалася.

У 1922-1923 роках на Волині функціонували 442 українські школи. Лише в одному Любомльському повіті їх було 57, з них із польською мовою навчання — 44, двомовних — 13, діяла також приватна гімназія. Дітей виховували 102 вчителі. У 1935 році знання там здобували 12500 учнів, що становило 72% дітлахів шкільного віку. А у Шацькій ґміні (за 30 км від Любомля) цей показник складав 53% (довідник-путівник «Любомльщина історична, туристична», Луцьк 2011, ст. 66). Цікавий і такий факт: волинський воєвода Генрик Юзевський (1928-1938) субсидіював український театр та всіляко заохочував використання української мови в церквах.

До того ситуація там була катастрофічною. «Люди ходять у плетених постолах, ноги обмотують ганчір'ям [...]. У повіті діє п'ять шкіл: у Любомлі, Ягодині, Волі-Острівецькій, Перевалах і Замлинні. Всі змішані, але з польською мовою викладання. Хоча живуть тут переважно українці, євреї. Значно менше поляків», — повідомляв волинському губернатору у своєму рапорті любомльський староста (1920). До слова, на ту пору у повіті мешкало 70 000 людей.

На часи міжвоєнного розквіту припало і відкриття в Сарнах науково-дослідної луко-трав'яної станції. Вона стала потужним стимулом до розвитку сільськогосподарської галузі. Станція діє і сьогодні. Навіть комуністична влада, яка тяжіла до руйнації всього, пов'язаного з «панською Польщею», не наважилася її зруйнувати чи закрити. А ще у ті часи запустили в дію численні кар'єри з видобутку граніту, каменю та щебню, вапна і базальту. Продукція йшла на будівництво шосейних доріг по всій Волині: у Млинові, Рівному, Корці, Клесові, під Дубно та в інших містах. Кар'єри також діють і донині.

Трохи раніше інший волинянин — директор краєзнавчого музею у Любомлі Олександр Остап'юк — так само за сприяння Генерального консульства Польщі у Луцьку видав книгу «З історії римо-католицьких парафій та польської общини Любомльщини на Волині». Вона присвячувалася 600-річчю місцевого Свято-Троїцького костелу, найдавнішого у Волинському краї (1412). Видання гарно ілюстроване рідкісними світлинами 20-30-х років минулого століття, на яких зафіксовані миттєвості життя — священники з прихожанами, дітьми, нареченими, культові споруди, святкові заходи до ювілею Речі Посполитої.

Олександр Остап'юк порушив і досі не досліджувану тему — про металеві бони польських військових частин у 1925-1939 роках. Їх використовували вояки у споживчих товариствах Волинського воєводства як внутрішні кредитні кошти. Кожна військова частина мала свій дизайн бонів та характерний знак — вони ніколи не повторювалися. Виробляли їх із заліза, срібла, міді, латуні та інших металів. Ці речі нині стали нумізматизною рідкістю, за ними полюють колекціонери.

Є у книзі й розділ, присвячений відомому художнику Казимирові Войняковському (1772-1812). Він був майстерним портретистом, його пензлю належить також серія полотен історичної та релігійної тематики. Митець також залишив 11 робіт, пов'язаних з Волинню, її природою і рослинним світом. В іншому розділі розповідається про Тадеуша Костюшка, який увійшов до історії Польщі як ревний захисник Конституції 3 травня 1791 року. Разом зі своїм військом генерал хоробро бився із російськими загонами у районі річки Західний Буг під Дубенкою і Дорогузьком. Тоді загинуло близько двох тисяч росіян, натомість польські втрати становили 900 солдатів. Серед загиблих був і кутузовський генерал Євстафій Пальменбах. Між українськими прикордонними селами Адамчуки і Грабове збереглася гора, яка носить нині ім'я Костюшка, її висота 186,9 метра.

Попри окремі поліграфічні недогляди, вихід цих книг — це подія у культурному житті Волині. Вони слугуватимуть пожвавленню діалогу українців і поляків, кращому розумінню польського середовища у міжвоєнний період. Нехай і далі панує взаємна відкритість по обидва боки кордону. Це — шлях до зміцнення дружби і порозуміння між добрими сусідами. ■

Олександр ХОМЕНЧУК
м. Любомль Волинської області

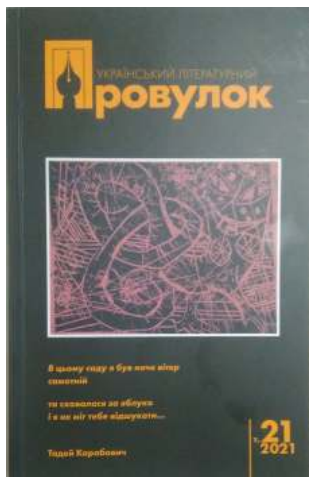

Поезія як ліки сьогодення

Хто сьогодні, в добу соцмереж, іще читає вірші? Чи є ще поети, що їх пишуть, хоча би «до шухляди»?

Я думав про це, гортаючи майже 300-сторінковий «Український літературний провулок» за 2021 рік, що його підготував Тадей Карабович.

Часто у громадському транспорті або на вулицях міст можна побачити, як поруч ідуть батьки та діти, у кожного в руках — смартфон, кожен вперто дивиться у свій екран.

Для кого ж призначений «Літературний провулок»?

Гадаю, поезія може у наші складні часи стати ліками, «панацеєю проти всього зла сьогодення»: державного польського «Нового порядку», дивізій Путіна біля кордонів України.

Упорядник Тадей Карабович спершу нагадує читачам про 30-ту річницю незалежності України, а далі представляє твори митців з громади. «Цей випуск відрізняється від попередніх (...) тим, що тут показані твори не всіх наших літераторів. Це — знак, що час не стоїть на місці, а історія літературного дискурсу рухома».

Дискурс, може, і рухомий, однак поезія — вічна.

Ось приклади:

Іван Златокудр
мак твоїх губ червоних до дна
без тебе
пустий келих
відкрите любовним полум'ям поле
печаль на вустах

Міля Лучак
Добрий день Україно моя
На блакитному шляху сидить кобзар
та думи пряде

Іван Киризюк
ПУДЛЯШШЕ — сторонка руодна,
Як я гляну на тебе,
ти дарами природними
задивляєшся все мене...

Тадей Карабович
Я прийду і приляжу поруч
щоб сміятися і вити на вітрі
і кусну спраглими губами
твою ще зелену рідь.

Юрій Гаврилюк
Тіхо мовчит мінуле,
слова через діраве
Решето паметі пролітают,
аж соромно збіраті...

Євгенія Жабінська
Одягнені
у вишивані сорочки
сидимо
на курганах слави
заслухані
в пісню бандуриста
що величає минуле...

У наш непростий час послухаймо голосів поетів — вони проголошують істину.

Ігор ЩЕРБА

Ціна 1 примірника 30,00 зл.
(висилка поштою – 8,00 зл).
Замовлення просимо надсилати на адресу
ТОВ «Тирса»: TYRSA Sp. z o.o.
ul. Kościeliska 7, 03614 Warszawa
email: tyrsa@hot.pl
тел. +48 |22| 679 95 47
або вплачуючи рівновартість кількості замовлених примірників на банківський рахунок:
TYRSA Sp. z o.o., Warszawa
Nr 95 1160 2202 0000 0000 3170 4029
чи поштовим переказом, з позначенням скільки примірників замовляється.

eprasa.pl a9b9187e0f

*Наша Мама – **Ольга Демко** – Жінка Життя.*

Без її роботи і рішучості ми не змогли б стати чесними людьми.
Нашій Мамі виповнилось 80 років.
Мамо, ми дякуємо Вам за наше життя і бажаємо вам ще багато чудових років, щоб Ви могли жити з нашим батьком Іваном Демком довго та щасливо.
Бажаємо вам здоров'я і здійснення Вашої мрії.
Дякуємо!

Чоловік, діти, невістки, зять, онуки, правнуки

Дякуємо також за відслуження Служби Божої отцю Петрові Гудкові, парохові Церкви в Браневі і Пенцішеві.

WDZIĘCZNI POLAKOM !

My, obywatele polscy narodowości ukraińskiej, odczuwamy dziś wdzięczność i dumę z postawy naszych władz – Prezydenta, Rady Ministrów, Sejmu i Senatu oraz władz samorządowych w obliczu napaści Rosji putinowskiej na Ukrainę. Wsparcie, które Polska udziela Ukrainie, zwłaszcza uchodźcom ukraińskim, jest bezprecedensowe na tle działań podejmowanych przez wiele europejskich państw. Polska konsekwentnie wskazywała w ostatnich latach na zagrożenia wynikające z uruchomienia gazociągu Nord Stream-2, wspierała aspiracje Ukrainy w jej dążeniu do integracji ze wspólnotą europejską i północnoatlantycką.
Polska nie tylko słowami, ale działaniami wsparła i wspiera Ukrainę także po rozpoczęciu rosyjskiej inwazji.
Jesteśmy wdzięczni organizacjom pozarządowym i całemu społeczeństwu polskiemu, które pomaga uchodźcom z Ukrainy, otwiera przed nimi swoje domy, nadaje opiekę. Ma w tym też udział nasza niewielka wspólnota.
Ukraińcy i Ukrainki walczą dzisiaj także o naszą wolność, walczą o naszą przyszłość, o przyszłość całej Europy. Polska, tak silnie doświadczona w przeszłości, doskonale wie o jaką stawkę toczy się ta walka.
Niech żyje wolna Polska! Niech żyje wolna Ukraina!

W imieniu Związku Ukraińców w Polsce Mirosław Skórka – prezes
W imieniu Ukraińskiego Towarzystwa Historycznego w Polsce
Prof. dr hab. Roman Drozd – przewodniczący

Warszawa, 9 marca 2022 r.

Потрібен лікар, який може проконсультувати українською?

За адресою: www.znanylekarz.pl/dla-ukrainy можна знайти лікарів, які консультують українською або російською мовами. Консультації для біженців з України безкоштовні. Щоб отримати рецепт, потрібен лише номер паспорта.

7 березня 2022 року після тривалої хвороби упокоїлася

бл. п. РОЗАЛІЯ БАБІЦЬКА з д. Саладяк

Народжена в селі Тростянець Устрицького повіту. В 1947 році торкнулася її, як й тисячі інших, зловісна акція «Вісла». У свій час активно діяла в гуртку УСКТ/ОУП, в якому була членкинею від початку його існування.
Вірна читачка «Нашого слова».
Тішилась, що пам'ять про її рідне село не зникає, що стежки до Тростянця не заростають.

Чоловікові Іванові, доні Мирославі з родиною, братові Володимиру та ближчій і дальшій родині висловлюємо щире співчуття.

Управа і члени гуртка ОУП в Тшеб'ятові та парафіяльна спільнота.

«Упокой, Спасе наш, із праведними рабу твою і осели її у дворах твоїх…» (чин похорону)

Передплата «Нашого слова» на 2022 рік

ПОЛЬЩА

Кількість примірників	Ціна одного примірника в передплаті	Квартал	Пів року	Рік
ЗВИЧАЙНА ПОШТА (PRZESYŁKA EKONOMICZNA)				
1 примірник	**5,00** зл + поштові оплати	**104,00** зл	**208,00** зл	**416,00** зл
3 примірники і більше (ціна одного примірника)	**5,00** зл без поштових оплат	**65,00** зл	**130,00** зл	**260,00** зл
АВІАПОШТА (PRZESYŁKA PRIORYTETOWA)				
1 примірник	**5,00** зл + поштові оплати	**118,00** зл	**236,00** зл	**472,00** зл
10 примірників і більше (ціна одного примірника)	**5,00** зл без поштових оплат	**65,00** зл	**130,00** зл	**260,00** зл

ЄВРОПА + УКРАЇНА

Пів року	Рік
АВІАПОШТА	
395,00 зл	**790,00** зл
95,00 євро	**190,00** євро

КАНАДА

Пів року	Рік
АВІАПОШТА	
395,00 зл	**790,00** зл
145,00 дол КАНАД.	**290,00** дол КАНАД.

США, АВСТРАЛІЯ

Пів року	Рік
АВІАПОШТА	
395,00 зл	**790,00** зл
113,00 дол США	**225,00** дол США

Наше Слово

Adres: Redakcja "Nasze Słowo", ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa,
tel.: prenumerata i reklama – tel./fax 22 677-88-10,
redaktor naczelny – 22 677-88-11, sekretarz redakcji – 22 677-84-46,
redakcja – 22 677-84-45.

E-mail: redakcja@nasze-slowo.pl, prenumerata@nasze-slowo.pl, ogloszenia@nasze-slowo.pl

Internet: www.nasze-slowo.pl

Kolegium Redakcyjne: Khrystyna Zanyk, Piotr Tyma, Paweł Łoza, Tetiana Daniuchenko, Anastazja Krawczuk, Daryna Popil.
Zespół redakcyjny: redaktor naczelny – Khrystyna Zanyk, **zastępca redaktora naczelnego –** Paweł Łoza, **sekretarz –** Tetiana Daniuchenko, **redaktorzy –** Igor Szczerba (Warszawa), Anna Winnicka (Koszalin), Grzegorz Spodarek (Kętrzyn), Katarzyna Komar-Macyńska (Przemyśl), **redaktor stylistyczny –** Olga Rusina, **redaktor techniczny –** Olga Michaluk, **prenumerata, reklama –** Łesia Korostatewycz.
Współpracownicy: Anastazja Krawczuk (Warszawa), Stefan Migus (Olsztyn), Piotr Andrusieczko (Kijów), Bogdan Tchórz (Górowo Iławeckie), Ludmiła Łabowicz (Białystok), Oksana Kulczewycz (Legnica), Jerzy Gawryluk (Bielsk Podlaski), Olena Humeniuk (Kijów), Adam Wiewiórka (Legnica), Daryna Popil (Warszawa), Oleksandra Iwaniuk (Warszawa), Zhanna Kuznietsova (Kijów), Ivanna Kyliushyk (Warszawa), Svitlana Melnyk (Kraków), Ivan Kysloshchuk (Lublin), Władysław Graban (Krynica Zdrój), Piotr Wirchniański (Gładyszów).

Wydawca: Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7 03-614 Warszawa,
tel.: 22 679-96-77 (sekretariat),

E-mail: sekretariat@ukraincy.org.pl, biuro@ukraincy.org.pl

Internet: http://ukraincy.org.pl

Fotoskład: Redakcja „Nasze Słowo"
Druk: Drukarnia „Efekt". **Nakład** 2300 egz.
Pismo dofinansowano ze środków dotacji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji
Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa

Konto bankowe dla wpłat w PLN:
47 1160 2202 0000 0000 5515 6292

Konto bankowe dla wpłat w EURO, CAD:
IBAN: PL47 1160 2202 0000 0000 5515 6292
BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX
Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa

Konto bankowe dla wpłat tylko w USD:
IBAN: PL20 1160 2202 0000 0000 5515 6196
BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX
Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa

ISSN 027-8254
9 770027 825221 12

Poglądy autorów publikacji nie zawsze są zbieżne z poglądami redakcji.
Za wiarygodność faktów odpowiadają autorzy.
Redakcja nie zwraca tekstów nie zamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania, skracania i zmiany tytułów. Koresponduje z czytelnikami tylko na łamach tygodnika.
Rozpowszechnianie materiałów z „Naszego Słowa" wyłącznie za zgodą redakcji.

Za treść ogłoszeń i reklam redakcja nie ponosi odpowiedzialności.

„Nasze Słowo" dostępne jest w oddziałach Poczty Polskiej, w kioskach RUCH-u, w wybranych EMPiK-ach oraz w wydaniu internetowym www.eprasa.pl/news/nasze-slowo.

Prenumerata realizowana przez RUCH S.A.:
Zamówienia na prenumeratę można składać bezpośrednio na stronie www.prenumerata.ruch.com.pl
Ewentualne pytania prosimy kierować na adres e-mail: prenumerata@ruch.com.pl
lub kontaktując się z Centrum Obsługi Klienta „RUCH" pod numerami: 22 693 70 00
lub 801 800 803 – czynne w dni robocze w godzinach 7^{00} – 17^{00}.

Publikacje wyrażają jedynie poglądy autora/ów i nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Статті виражають точку зору авторів і не можуть уособлювати офіційну позицію Міністра внутрішніх справ та адміністрації.

eprasa.pl a9b9187e0f